

Potencjał do tworzenia nowych rad sektorowych ds. kompetencji

raport tematyczny

Spis treści

Wstęp	2
1. System rad sektorowych w Polsce i wybranych krajach europejskich	3
1.1. Założenia systemu Rad Sektorowych	3
1.2. Istniejące w Polsce rady sektorowe	5
1.3. Rady sektorowe w wybranych krajach europejskich, cele działania i kryteria wyboru sektorów	22
2. Możliwość tworzenia nowych rad sektorowych w Polsce	31
2.1. Problemy z definiowaniem sektorów, nowe sektory gospodarki, krajowe inteligentne specjalności	31
2.2. Sektory o potencjale dla tworzenia rad	34
___ E-commerce	35
___ Sektor logistyki i transportu	35
___ Sektor energetyczny (w tym OZE)	36
___ Sektor nieruchomości	38
___ Sektor eventowy (organizacji imprez)	39
___ Branża kosmetyczna/ beauty	41
___ Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	42
___ Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	44
___ Edukacja	47
___ Sport	48
2.3. Przekształcenia obecnie działających rad	49
2.4. Ograniczenia dla rozwoju nowych rad sektorowych	50
Podsumowanie	52
Bibliografia	53

Potencjał do tworzenia nowych rad sektorowych ds. kompetencji

Raport przygotowany przez Instytut Analiz Rynku Pracy
na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

Warszawa, wrzesień 2022

Wstęp

Celem raportu jest analiza możliwości tworzenia nowych sektorowych rad ds. kompetencji. Potencjalnie nowe rady mogłyby powstać w sektorach ważnych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego kraju, a także w tych, dla których opracowane zostały sektorowe ramy kwalifikacji. Autorzy raportu widzą także uzasadnienie do zmiany zakresu branż części już istniejących rad – efektywne wydaje się wydzielenie sektorów znacząco różniących się zarówno pod względem poszukiwanych przez pracodawców kompetencji, jak i perspektyw rozwojowych.

Ważną częścią raportu jest zestawienie branż ze wskazaniem, dla których z nich powołano rady sektorowe i/lub stworzono ramy kwalifikacji. System ram kwalifikacji powinien być widoczny jako bardzo użyteczne narzędzie ułatwiające porządkowanie zestawu kwalifikacji ważnych z punktu widzenia interesariuszy sektora i poszukiwanych przez pracodawców oraz dające możliwość porównywania poziomu kwalifikacji.

W raporcie zaprezentowano założenia polskiego systemu rad sektorowych. Z kolei kontekst europejski pozwala przyrzeć się, jak funkcjonują rady w Wielkiej Brytanii (państwie z najbardziej rozwiniętym systemem rad ds. kompetencji w Europie) i Czechach (państwie o strukturze rad podobnej do polskiej) oraz w oparciu, o jakie kryteria definiowane są tam sektory. Na przykładzie tych i innych przywołanych w raporcie państw, widać, że przyjęty w Polsce system oparty na statystycznej klasyfikacji jest dość szeroko rozpowszechniony.

Raport zawiera także podrozdział o potencjalnych przeszkodach w tworzeniu rad sektorowych. Jedną ze zidentyfikowanych barier jest brak źródeł finansowania po zakończeniu projektów lub niepewność tego finansowania związana z koniecznością uczestniczenia w konkursach o dofinansowanie. Kolejną jest stosunkowo małe zainteresowanie przedsiębiorców włączaniem się w działania rad, także na etapie przygotowywania wniosku konkursowego. Tymczasem efektywne działanie rad sektorowych opiera się na szerokiej reprezentacji branży i zaangażowaniu różnorodnych interesariuszy. Brak lub niewystarczająca reprezentacja którejsz z grup może powodować, że wyniki prac rady nie będą odpowiadać na potrzeby całego sektora.

1. System rad sektorowych w Polsce i wybranych krajach europejskich

1.1. Założenia systemu Rad Sektorowych

System Rad Sektorowych ds. Kompetencji (SRK) umożliwia włączenie pracodawców w identyfikowanie i prognozowanie potrzeb kompetencyjnych na rynku pracy, w szczególności na poziomie branżowym, oraz oddziaływanie na dostawców usług edukacyjnych i rozwojowych w celu tworzenia wysokiej jakości oferty edukacyjno-rozwojowej, adekwatnej do potrzeb rynku pracy.

Na poziomie danego sektora (branży) tworzy się system monitorowania zapotrzebowania na kompetencje, dostosowany do specyfiki tego sektora oraz przewidywanych zmian w jego funkcjonowaniu. Opiera się on na wiedzy eksperckiej członków rad, badaniach własnych rad, a także na przekrojowych badaniach sektorowych – w przypadku Polski w ramach Branżowego Bilansu Kapitału Ludzkiego (BBKL), realizowanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) dla wszystkich branż, dla których powołano rady sektorowe. BBKL ma na celu dostarczenie wiedzy nt. obecnego i przyszłego zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje w poszczególnych branżach oraz zestawienie go ze stroną podażową, reprezentowaną przez pracowników.

Najważniejsze cele działania rad sektorowych w Polsce¹:

- CEL 1:** pozyskiwanie wiedzy od przedsiębiorców na temat potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych występujących na rynku pracy w danym sektorze gospodarki,
- CEL 2:** upowszechnianie informacji na temat potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych w danym sektorze gospodarki,
- CEL 3:** inicjowanie współpracy przedsiębiorców z uczelniami oraz innymi podmiotami²,
- CEL 4:** formułowanie rekomendacji w zakresie dostosowania kadr gospodarki do aktualnych potrzeb przedsiębiorców w danym sektorze gospodarki.

Do głównych zadań Sektorowych Rad ds. Kompetencji należy (zgodnie z założeniami Działania 2.12 POWER)³:

- rekomendowanie rozwiązań/zmian legislacyjnych w obszarze edukacji i jej dostosowania do potrzeb rynku pracy w danym sektorze, w tym mogących wpłynąć na poprawę sytuacji pracowników w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (m.in. pracownicy powyżej 50 roku życia, pracownicy o niskich kwalifikacjach);

¹ Dz.U.2020.299, <https://dziennikustaw.gov.pl/D2020000029901.pdf>.

² Dz.U.2021.1082, <https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000108201.pdf>.

³ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, <https://www.power.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-programu-operacyjnego-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/>.

- współpraca w zakresie porozumień edukacyjnych działających w zakresie zintegrowania edukacji i pracodawców;
- określanie obszarów badawczych odnoszących się do kompetencji w danym sektorze, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji pracowników znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym powyżej 50 roku życia lub o niskich kwalifikacjach oraz zlecenia ww. badań;
- identyfikacja potrzeb tworzenia sektorowych ram kwalifikacji oraz kwalifikacji;
- przekazywanie informacji nt. zapotrzebowania na kompetencje do instytucji edukacyjnych, instytucji rynku pracy, w tym agencji zatrudnienia oraz powiatowych urzędów pracy, co w efekcie powinno wpłynąć na wzrost skuteczności działań z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego;
- przekazywanie informacji nt. specyficznych potrzeb danego sektora w obszarze kompetencji do partnerów społecznych dokonujących identyfikacji potrzeb rozwojowych przedsiębiorstw w danym sektorze.

W ramach systemu Rad Sektorowych funkcjonuje również Rada Programowa ds. Kompetencji, do której zadań należy:

- koordynacja i monitorowanie pracy SRK;
- prowadzenie działań na rzecz wprowadzania zmian legislacyjnych w obszarze nauki, edukacji i innej edukacji nieformalnej i jej dostosowania do potrzeb rynku pracy, w tym mogących wpłynąć na poprawę sytuacji pracowników w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (m.in. pracownicy powyżej 50 roku życia, pracownicy o niskich kwalifikacjach);
- zapewnienie szerokiego dostępu do wyników monitoringu rynku pracy.

Zgodnie z zapisami regulaminów określających zasady działania rad, do ich głównych zadań należą: pozyskiwanie wiedzy od przedsiębiorców na temat potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych występujących na rynku pracy w sektorze oraz formułowanie rekomendacji w zakresie dostosowania kadr gospodarki do aktualnych potrzeb przedsiębiorców.

Rady są forum wymiany doświadczeń i konsultacji pomiędzy organami administracji publicznej, sferą edukacji formalnej i pozaformalnej oraz nieformalnej, jednostkami badawczymi i przedsiębiorcami działającymi w sektorze i partnerami dialogu społecznego, w tym samorządu zawodowego i innych interesariuszy działających na rzecz rozwoju sektora.

Rady konsultują z przedsiębiorcami projekty badań, w szczególności tych, w które będą zaangażowani. Przedsiębiorcy mają prawo zgłaszać uwagi do uchwał, które dotyczą problematyki bezpośrednio lub pośrednio dotyczącej działania firm.

Informacje na temat potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych w sektorze Rada pozyskuje np. poprzez ankiety przeprowadzane wśród przedsiębiorców, na spotkaniach konsultacyjnych czy posiedzeniach rady.

Zaangażowanie przedsiębiorców w prace Sektorowych Rad ds. Kompetencji jest istotnym czynnikiem warunkującym ich efektywność. Wynika to z faktu, iż przedsiębiorstwa są kluczowym dla edukacji dorosłych miejscem nabywania kompetencji oraz ich najważniejszą odbiorcą. Współpraca przedsiębiorców, przedstawicieli sektora edukacji oraz władz centralnych i samorządowych gwarantuje więc trafność prognoz i ich praktyczną przydatność dla prowadzonych na ich podstawie procesów uczenia się⁴. Efekty tej współpracy powinny:

- a) służyć bardziej ukierunkowanemu wydatkowaniu środków na podnoszenie kompetencji pracowników przedsiębiorstw w sektorze,
- b) wpływać na kształtowanie oferty edukacyjnej, szczególnie w odniesieniu do szkolnictwa zawodowego (praktycznego), umiejętności o charakterze zawodowym na innych poziomach kształcenia oraz w odniesieniu do kompetencji szczególnie deficytowych z punktu widzenia pracodawców.

Rady Sektorowe tworzone są w oparciu o Polską Klasyfikację Działalności (dalej: PKD lub PKD-2007)⁵, co jest powodem pewnych ograniczeń. Po pierwsze, PKD nie jest powiązane z Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami⁶ (nie ma klucza przejścia). Po drugie, powstające nowe sektory nie zawsze mają odzwierciedlenie w ww. klasyfikacji. Natomiast oparcie o klasyfikacje statystyczne, do których należy PKD, jest rozpowszechnione w wielu krajach m.in. dlatego, że ułatwia pozyskanie i analizowanie danych statystycznych, które m.in. umożliwiają prognozowanie zatrudnienia w sektorze.

1.2. Istniejące w Polsce rady sektorowe⁷

W Polsce powołano 17 Sektorowych Rad ds. Kompetencji⁸, które reprezentują sektory opisane przy wykorzystaniu kodów PKD:

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Opieka Zdrowotna i Pomoc Społeczna

PKD 86 Opieka zdrowotna,
PKD 87 Pomoc społeczna z zakwaterowaniem,
PKD 88 Pomoc społeczna bez zakwaterowania;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Budownictwo

PKD 41 Roboty budowlane związane z wnoszeniem budynków,
PKD 42 Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,

⁴ Organizacja i funkcjonowanie sektorowych rad do spraw kompetencji w UE, PARP [dostęp online: https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Organizacja-i-funkcjonowanie-sektorowych_30.10.2019.pdf, dostęp 25.05.2022.

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), dostęp 29.05.2022.

⁶ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/krajowe-inteligentne-specjalizacje>

⁷ Stan na czerwiec 2022 r.

⁸ W ramach Działania 2.12 POWER.

PKD 43 Roboty budowlane specjalistyczne,

PKD 71.1 Działalność w zakresie architektury i inżynierii oraz związane z nią doradztwo techniczne

PKD 81.22.Z. Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Finanse

PKD 64 Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszków emerytalnych,

PKD 65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego,

PKD 66 Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Turystyka

PKD 55 Działalność związana z zakwaterowaniem,

PKD 56 Działalność związana z wyżywieniem

PKD 79 Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane;

Rada Sektorowa ds. Kompetencji – Motoryzacja i Elektromobilność

PKD 29 Produkcja pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli,

PKD 45 Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych,

PKD 27.11 Produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów,

PKD 27.12 Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej,

PKD 27.20 Produkcja baterii i akumulatorów,

PKD 27.90 Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego;

Rada Sektorowa ds. Kompetencji – Moda i Innowacyjne Tekstylnia

PKD 13 Produkcja wyrobów tekstylnych,

PKD 14 Produkcja odzieży;

Rada Sektorowa ds. Kompetencji – Informatyka

PKD 62 Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana,

PKD 63.1 Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność; działalność portali internetowych,

PKD 58.2 Działalność wydawnicza w zakresie oprogramowania;

Rada Sektorowa ds. Kompetencji Odzysku Surowców

38.11 Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne, z wyłączeniem zbierania odpadów z koszy na śmieci w miejscach publicznych oraz zbierania i usuwania resztek typu zarośla, krzewy, gruz, tłuczeń,

PKD 38.12 Zbieranie odpadów niebezpiecznych dla środowiska oraz identyfikacja, przetwarzanie, pakowanie i oznakowanie odpadów dla celów transportowych,
PKD 38.21 Usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne poprzez spalanie lub inne metody, któremu może towarzyszyć produkcja prądu, pary, kompostu, paliw zastępczych, biogazu, popiołu lub innych produktów ubocznych do dalszego zastosowania itp.,
PKD 38.22 Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, z wyłączeniem działalności związanej z unieszkodliwianiem zarażonych żywych zwierząt lub zwierząt martwych i pozostałych skażonych odpadów oraz przetwarzania, unieszkodliwiania i składowania radioaktywnych odpadów jądrowych,
PKD 38.3 Odzysk surowców;

Sektorowa Rada Kompetencji – Żywność Wysokiej Jakości

PKD 10 Produkcja artykułów spożywczych;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Nowoczesne Usługi Biznesowe

PKD 69.2 Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe,
PKD 70 Działalność firm centralnych – head offices,
PKD 73.2 Badanie rynku i opinii publicznej,
PKD 74.9 Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej nie niesklasyfikowana,
PKD 82.2 Działalność centrów telefonicznych;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Komunikacja Marketingowa

PKD 58.1 Wydawanie książek i periodyków oraz pozostała działalność wydawnicza, z wyłączeniem w zakresie oprogramowania,
PKD 59 Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych,
PKD 60 Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych,
PKD 73.1 Reklama;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Rekultywacja i Gospodarka Wodno-ściekowa

PKD 36 Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody,
PKD 37 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
PKD 39 Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Chemia

PKD 19 Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej,
PKD 20 Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych,
PKD 21 Produkcja wyrobów farmaceutycznych,
PKD 22 Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych;

Sektorowa Rada Kompetencji – Przemysł Lotniczo-Kosmiczny

PKD 26.20.Z Produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych,
 PKD 26.30.Z Produkcja sprzętu telekomunikacyjnego,
 PKD 26.51.Z Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych,
 PKD 26.52.Z Produkcja zegarków i zegarów,
 PKD 26.70.Z Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego,
 PKD 27.40.Z Produkcja sprzętu oświetleniowego dla statków powietrznych,
 PKD 28.99.Z Produkcja maszyn i urządzeń startowych do statków powietrznych, urządzeń do katapultowania oraz podobnych urządzeń,
 PKD 30.30 Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn,
 PKD 33.13.Z Naprawa i konserwacja urządzeń elektronicznych i optycznych,
 PKD 51.10.Z Transport lotniczy pasażerski,
 PKD 51.21.Z Transport lotniczy towarów,
 PKD 52.23.Z Działalność usługowa wspomagająca transport lotniczy,
 PKD 77.35.Z Wynajem i dzierżawa środków transportu lotniczego;

Sektorowa Rada ds. Kompetencji Handel

PKD 46 Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi,
 PKD 47 Handel detaliczny, w wyłączeniu handlu detalicznego pojazdami samochodowymi;

Rada ds. Kompetencji Usługi Rozwojowe

PKD 85.51.Z Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych,
 PKD 85.52.Z Pozaszkolne formy edukacji artystycznej),
 PKD 85.53.Z Pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilotażu,
 PKD 85.59.A Nauka języków obcych,
 PKD 85.59.B Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane);

Sektorowa Rada Kompetencji Telekomunikacja i Cyberbezpieczeństwo

PKD 61.1 Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej,
 PKD 61.2 Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej,
 PKD 61.3 Działalność w zakresie telekomunikacji satelitarnej;
 PKD 61.9 Działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji,
 PKD 62.03.Z Działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi;

Poniżej (Tabela 1) zestawiono obszary działania Rad Sektorowych ds. Kompetencji i obszary ujęte w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Jak widać, nie zawsze się w pełni pokrywają.

Tabela 1. Zestawienie obszarów działania rad sektorowych ds. kompetencji i sektorowych ram kwalifikacji

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
1	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Opieka Zdrowotna i Pomoc Społeczna	PKD sekcja Q : opieka zdrowotna (dział 86); pomoc społeczna z zakwaterowaniem (dział 87); pomoc społeczna bez zakwaterowania (dział 88)	Sektor zdrowia publicznego to systematyczna działalność wielosektorowa, wykonywana przy udziale różnych interesariuszy, polegająca na ocenie zdrowotności oraz identyfikacji uwarunkowań, potrzeb i zagrożeń dotyczących zdrowia oraz na wdrażaniu, w oparciu o podstawy teoretyczne i dowody naukowe, populacyjnych polityk, programów i usług zmierzających do poprawy lub utrzymania zdrowia, a także ograniczania społecznych nierówności w zdrowiu	Obszar działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone.
2	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Budownictwo	PKD sekcja F : roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (dział 41); roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (dział 42); roboty budowlane specjalistyczne (dział 43); sekcja M : działalność w zakresie architektury i inżynierii oraz związane z nią doradztwo techniczne (71.1); sekcja N : specjalistyczne sprzętanie budynków i obiektów przemysłowych (81.22.Z).	Budownictwo jest rodzajem działalności usługowej o charakterze materialnym, w wyniku której wznoszone są obiekty budowlane. Jej rezultat ma charakter trwały. Działalność budowlana prowadzona jest w ramach budowlanego procesu inwestycyjnego, którego etapami są: 1. przygotowanie inwestycji budowlanej, projektowanie obiektu budowlanego, działania administracyjno-prawne; 2. proces budowlano-montażowy, oddanie obiektu do użytkowania; 3. utrzymanie obiektu w stanie sprawności technicznej; 4. rozbiórka obiektu budowlanego.	Obszar działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone. Wyjątek stanowi dział 81.22.Z, który odnosi się do specjalistycznego sprzętania budynków i obiektów przemysłowych.

⁹ Wg informacji ze stron internetowych rad, a także raportu końcowego: ocena funkcjonowania Sektorowych Rad ds. Kompetencji, Kraków 2020.

¹⁰ Definicje sektorów pochodzą z opracowanych Ram Kwalifikacji.

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
3	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Finanse	<p>PKD sekcja K: finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (dział 64);</p> <p>ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego (dział 65);</p> <p>działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne (dział 66)</p>	Nie przedstawiono definicji sektora.	Opracowana w 2018 r. Rama Kwalifikacji Sektora Bankowego odnosiła się tylko do części sektora objętego przez Sektorową Radę ds. Kompetencji Finanse (bankowości). Rada Sektorowa obejmuje swoimi działaniami poza bankowością m.in. finansową działalność usługową (Dział 64), ubezpieczenia (Dział 65), działalność wspomagającą usługi finansowe (Dział 66).
4	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Turystyka	<p>PKD sekcja I: Działalność związana z zakwaterowaniem (dział 55);</p> <p>działalność związana z wyżywieniem (dział 56);</p> <p>sekcja N: działalność związana z organizacją turystyki i pośrednictwem turystycznym (dział 79).</p>	<p>Na sektor turystyczny składają się następujące rodzaje działalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hotelarstwo; - gastronomia, w szczególności gastronomia hotelowa; - organizacja i sprzedaż imprez turystycznych oraz pośrednictwo turystyczne; - pilotaż wycieczek, przewodnictwa turystycznego i animacji czasu wolnego. 	Obszar działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone. Wyjątek stanowi dział PKD 93.29.Z, który odnosi się do pozostałej działalności rozrywkowej i rekreacyjnej.
5	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Motoryzacja i Elektromobilność	<p>PKD sekcja C: produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (dział 29);</p> <p>produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów (27.11);</p>	Motoryzacja jest rodzajem działalności produkcyjnej i usługowej o charakterze materialnym i niematerialnym, bezpośrednio związanym z procesami produkcji, sprzedaży, eksploatacji i pozostałych usług świadczonych w obszarze pojazdów samochodowych,	Obszar działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone.

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
		produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej (27.12); produkcja baterii i akumulatorów (27.20); produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego (27.90) sekcja G : handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi i naprawę pojazdów samochodowych (dział 45).	autobusów, motocykli, naczep i przyczep oraz innych środków transportu z uwzględnieniem różnych napędów (spalinowych i niskoemisyjnych). Obszary działalności: a. produkcja: projektowanie pojazdów; produkcja komponentów, części, podzespołów, montaż pojazdów; b. sprzedaż: dystrybucja i handel; c. usługi związane z eksploatacją: usługi serwisowe i naprawcze, renowacja, demontaż, recykling.	
6	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Moda i Innowacyjne Tekstyli	PKD sekcja C produkcja wyrobów tekstylnych (dział 13); produkcja odzieży (dział 14).	Sektor przemysłu mody to działalność produkcyjna i usługowa obejmująca branżę odzieżową, skórzaną i włókienniczą, tj.: - przerób surowców włókienniczych i skórzanych oraz marketing produktów włókienniczych i skórzanych, - wytwarzanie i marketing gotowych wyrobów odzieżowych, obuwniczych i galanteryjnych wykonanych z różnych materiałów, - wytwarzanie i marketing gotowych wyrobów dekoracyjnych i funkcjonalnych wykonanych z materiałów włókienniczych lub skórzanych.	Definicja sektora przemysłu mody przyjęta w Ramie sektorowej jest szersza. Obejmuje działalność produkcyjną i usługową związaną z branżą skórzaną (PKD 15) oraz marketing produktów włókienniczych i skórzanych, gotowych wyrobów odzieżowych, obuwniczych i galanteryjnych wykonanych z różnych materiałów, gotowych wyrobów dekoracyjnych i funkcjonalnych wykonanych z materiałów włókienniczych lub skórzanych (PKD 47, 73).

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
7	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Informatyka	PKD sekcja J: działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (dział 62); przetwarzanie danych, zarządzanie stronami (63.1); działalność wydawnicza w zakresie oprogramowania (58.2).	Sektor IT – obszar działalności, w ramach którego informacja jest: pozyskiwana, przesyłana, przetwarzana, analizowana, przechowywana i prezentowana	Definicja podana w ramie ma charakter procesowy, jest bardzo ogólna. Definicja oparta na PKD (użyta przez radę) ma charakter przedmiotowy.
8	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Odzysk Surowców	PKD sekcja E: zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne, z wyłączeniem zbierania odpadów z koszy na śmieci w miejscach publicznych oraz zbierania i usuwania resztek typu zarośla, krzewy, gruz, tłuczeń (38.11); zbieranie odpadów niebezpiecznych dla środowiska oraz identyfikacja, przetwarzanie, pakowanie i oznakowanie odpadów dla celów transportowych (38.12); usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne poprzez spalanie lub inne metody, któremu może towarzyszyć produkcja prądu, pary, kompostu, paliw zastępczych, biogazu, popiołu lub innych produktów ubocznych do dalszego	Nie opracowano ramy.	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
		zastosowania itp. (38.21) ; przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, z wyłączeniem działalności związanej z unieszkodliwianiem zarażonych żywych zwierząt lub zwierząt martwych i pozostałych skażonych odpadów oraz przetwarzania, unieszkodliwiania i składowania radioaktywnych odpadów jądrowych (38.22) ; odzysk surowców (38.3)		
9	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Żywności Wysokiej Jakości	PKD sekcja C: produkcja artykułów spożywczych (dział 10)	Nie opracowano ramy.	
10	Sektorowej Rady ds. Nowoczesne Usługi Biznesowe	Istnieją co najmniej dwa różne podejścia do sposobu definiowania branży nowoczesnych usług biznesowych. W literaturze przedmiotu często określa się ją poprzez cztery grupy podmiotów: centra outsourcingu procesów biznesowych (BPO), centra usług wspólnych (SSC), usług IT oraz centra badawczo-rozwojowe (R&D). W badaniu BBKL przyjęto podejście	Nie opracowano ramy.	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
		szersze, zgodnie z którym branżę tworzą firmy o konkretnych kodach PKD . Sekcja M : działalność rachunkowo-księgową, doradztwo podatkowe (69.2), działalność firm centralnych (head offices), doradztwo związane z zarządzaniem (dział 70); badanie rynku i opinii publicznej (73.2); pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana (74.9); sekcja N : działalność centrów telefonicznych (82.2).		
11	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Komunikacja Marketingowa	PKD sekcja J : wydawanie książek i periodyków oraz pozostała działalność wydawnicza, z wyłączeniem w zakresie oprogramowania (58.1 z wyłączeniem 58.11.Z); działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (dział 59); nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych (dział 60); sekcja M : Reklama (73.1).	Nie opracowano ramy.	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
12	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Rekultywacja i Gospodarka Wodno-Ściekowa	PKD sekcja E : pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (dział 36); odprowadzanie i oczyszczanie ścieków (dział 37); działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami (dział 39).	Nie opracowano ramy.	
13	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Chemia	PKD sekcja C : wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (dział 19); produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (dział 20); produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (dział 21); produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22).	Według klasyfikacji GUS, obejmuje on produkcję: chemikaliów i wyrobów chemicznych, wyrobów farmaceutycznych, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych („segment chemiczny”) oraz produkty rafinacji ropy naftowej („segment paliwowy”).	Obszar działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone.

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
14	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Przemysł Lotniczo-Kosmiczny	<p>PKD sekcja C:</p> <p>produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych (26.20.Z);</p> <p>produkcja sprzętu telekomunikacyjnego (26.30.Z);</p> <p>produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych (26.51.Z);</p> <p>produkcja zegarków i zegarów (26.52.Z);</p> <p>produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego (26.70.Z);</p> <p>produkcja sprzętu oświetleniowego dla statków powietrznych (27.40.Z);</p> <p>produkcja maszyn i urządzeń startowych do statków powietrznych, urządzeń do katapultowania oraz podobnych urządzeń (28.99.Z);</p> <p>produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn (30.30);</p>	Nie opracowano ramy	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
		<p>Naprawa i konserwacja urządzeń elektronicznych i optycznych (33.13.Z);</p> <p>PKD sekcja H:</p> <p>transport lotniczy pasażerski (51.10.Z);</p> <p>transport lotniczy towarów (51.21.Z);</p> <p>działalność usługowa wspomagająca transport lotniczy (52.23.Z);</p> <p>PKD sekcja N:</p> <p>wynajem i dzierżawa środków transportu lotniczego (77.35.Z).</p>		
15	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Handel	PKD sekcja G : handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (dział 46); handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (dział 47).	Sektor handlu należy rozważyć jako dział gospodarki krajowej zajmujący się pośrednictwem w obrocie dobrami materialnymi, niematerialnymi i usługami, między sferą ich produkcji a strefą konsumpcji.	Obszary działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone.
16	Rada ds. Kompetencji Usługi Rozwojowe	PKD sekcja P : placówki wychowania przedszkolnego: kursy, zajęcia sportowe i rekreacyjne dla grup i osób indywidualnych; zajęcia mogą być prowadzone w szkołach na obozach, obiektach własnych	Przez sektor rozumiemy wszystkie osoby i podmioty profesjonalnie tworzące, organizujące i realizujące wsparcie rozwoju poprzez uczenie się jednostek, grup lub organizacji w ramach usługi rozwojowej. Istotą usługi rozwojowej jest działanie, dzięki któremu interesariusze osiągają efekty uczenia się prowadzące	Obszary działania Rady i definicja sektora zamieszczona w sektorowej ramie kwalifikacji są zbliżone (oba zakresy nie obejmują edukacji formalnej).

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
		<p>jednostki nauczającej, obiektach klienta lub innych obiektach, włączając zakwaterowanie (85.51.Z);</p> <p>kursy i zajęcia w zakresie sztuki, teatru oraz muzyki; jednostki prowadzące ten rodzaj nauczania mogą być nazywane „szkołami”, „studiami”, „klasami” itp.; zapewniają one formalnie zorganizowane zajęcia związane z hobby, rekreacją lub rozwojem własnym, ale w przeciwieństwie do formalnego kształcenia na kierunkach artystycznych, nie prowadzą one do uzyskania dyplomu zawodowego, licencji czy stopnia naukowego (85.52.Z);</p> <p>naukę jazdy, a także szkoły pilotażu, żeglarstwa, nawigacji morskiej inne niż wydające zawodowe certyfikaty i uprawnienia (85.53.Z); nauka języków obcych (85.59.A); edukacja, w której nie da się zdefiniować poziomu nauczania (85.59.B).</p>	<p>do zmian zgodnych z wyznaczonymi celami rozwoju. Zaliczamy do niej działania związane z diagnozą, ustalaniem potrzeb i wyznaczaniem celów rozwoju, projektowaniem i realizacją działań wspierających rozwój oraz projektowaniem i realizacją działań służących wdrożeniu i ewaluacji efektów.</p> <p>Kluczowe dla działalności sektora jest poszanowanie podmiotowości, autonomii i różnorodności uczących się oraz uznanie, że rozwój jednostek, grup lub organizacji zachodzi w środowisku wspomagającym uczenie się, któremu szczególnie służy dopasowany proces, formy, metody, techniki i narzędzia rozwojowe</p>	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
17	Sektorowa Rada ds. Kompetencji Telekomunikacja i Cyberbezpieczeństwo	<p>PKD sekcja J: działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej (61.1);</p> <p>działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej (61.2);</p> <p>działalność w zakresie telekomunikacji satelitarnej (61.3);</p> <p>działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji (61.9);</p> <p>działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi (62.03.Z).</p>	Nie opracowano ramy	
18			<p>Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Górnictwa (SRKG)</p> <p>Górnictwo – dziedzina przemysłu obejmująca ogół czynności zmierzających do wydobywania kopaliny i przygotowania jej do zastosowania w różnych dziedzinach przemysłu, bądź bezpośredniego wykorzystania w życiu codziennym.</p>	
19			<p>Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Nieruchomości (SRKN)</p> <p>Definicja sektora nieruchomości: Na sektor nieruchomości składają się przedsiębiorstwa, prowadzące działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (w tym: zarządzaniem</p>	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
			nieruchomościami, pośrednictwem w obrocie nieruchomościami oraz wyceną nieruchomości), podmioty gospodarujące nieruchomościami publicznymi, niezależnie od przyjętej formy prawnej funkcjonowania, jak również instytucje, stowarzyszenia i organizacje branżowe, instytucje edukacyjne, organizacje i stowarzyszenia, instytucje pełniące funkcje regulacyjne i inne podmioty powiązane z opisaną wcześniej działalnością	
20			Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Rolnictwa (SRK ROL) SRK dla Rolnictwa obejmuje kompetencje związane z działalnością w zakresie hodowli, uprawy i chowu, prowadzoną w celu wytworzenia produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, dobrostan zwierząt, bezpieczeństwo ludzi oraz działalność badawczo-wdrożeniową w sektorze.	
21			Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Energetyki (SRKE) Energetyka to dziedzina przemysłu obejmująca ogół działalności związanej z procesami wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, rozdzielania, magazynowania i dostarczania energii elektrycznej i ciepła. Zawiera się w niej ogół działań pomiędzy podmiotami zajmującymi się wytwarzaniem i/lub obrotem energią elektryczną i ciepłem oraz towarzyszące działaniom procesy pomiędzy wytwórcami i dystrybutorami a odbiorcami i użytkownikami. Sektor	

Lp.	Nazwa Rady	Obszar działania Rady ⁹	Sektorowa Rama Kwalifikacji (definicja sektora ¹⁰)	Porównanie
			obejmuje produkcję energii (metodami konwencjonalnymi lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii), począwszy od urządzenia wytwórczego, w którym powstaje energia elektryczna lub ciepło, przez wszystkie etapy związane z przetwarzaniem tego produktu, jego przesyłem, transportem oraz magazynowaniem.	
22			Sektorowa Rama Kwalifikacji w Sporcie (SRKS) Zgodnie z definicją przyjętą przez Radę Europy i używaną przez Komisję Europejską w formułowaniu polityki unijnej w tym obszarze, przez sport rozumiemy „wszelkie formy aktywności fizycznej, które poprzez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane stawiają sobie za cel wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Podobnie definiowany jest sport w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r.: „Art. 2.1.: Sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach”.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności, raportów z badania Branżowy Bilans Kapitału Ludzkiego, Sektorowych Ram Kwalifikacji dla poszczególnych sektorów oraz raportu końcowego z oceny funkcjonowania Sektorowych Rad ds. Kompetencji

1.3. Rady sektorowe w wybranych krajach europejskich, cele działania i kryteria wyboru sektorów

Poniżej omówiono system rad sektorowych w Republice Czeskiej oraz Wielkiej Brytanii. Wyboru dokonano mając na uwadze m.in. fakt, że zakres działania sektorów w Czechach jest określony podobnie jak w Polsce, a rady sektorowe mają strukturę zbliżoną do polskiej. Natomiast Wielka Brytania ma najbardziej rozwinięty system rad w Europie, oparty na samorządzie gospodarczym w poszczególnych sektorach, z jasnymi i precyzyjnymi zasadami tworzenia rad.

Rady sektorowe w Republice Czeskiej

Czeskie Rady Sektorowe są tworzone przez pracodawców we współpracy z grupami ekspertów opiniującymi ich powołanie. Rady nie mają osobowości prawnej.

Rady sektorowe w Czechach wykorzystują informacje o rynku pracy do określania i prognozowania zapotrzebowania na umiejętności zawodowe w poszczególnych sektorach. Na tej podstawie szacują zapotrzebowanie na kwalifikacje. Rady odpowiadają za kontakt z instytucjami rządowymi, władzami regionalnymi i edukacyjnymi, aby promować potrzeby konkretnego sektora.

Początkowo rady sektorowe były inicjatywami raczej nieformalnymi, inspirowanymi przez praktyki z innych części Europy. Zmieniło się to po wprowadzeniu Krajowego Rejestru Kwalifikacji (NSK – Národní soustava kvalifikací / National Register of Qualifications) i uruchomieniu Krajowego Systemu Zawodów (NSP – Národní soustava povolání / National System of Professions). Te dwa programy przyczyniły się do sformalizowania struktury i zakresu odpowiedzialności rad sektorowych.

Większość dotychczasowych działań czeskich rad sektorowych dotyczyła projektowania i nowelizacji standardów kwalifikacji zawodowych (NSK) oraz Krajowego Systemu Zawodów (NSP). Na prowadzenie NSK przeznaczono środki finansowe z budżetu Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Sportu. Środki budżetu przekazywane są organowi wykonawczemu – Narodowemu Instytutowi Edukacji (Národní ústav pro vzdělávání), który jest odpowiedzialny za NSK. Tylko część środków z budżetu ministerstwa trafia bezpośrednio do rad sektorowych. Istnieje inicjatywa Konfederacji Przemysłu (Svaz průmyslu a dopravy – wiodący partner sieci rad sektorowych), która proponuje włączenie rad sektorowych do dwóch nowych podsystemów: Umiejętności 4.0 (Dovednosti 4.0) i Piramidy Kompetencji (Piramidy Kompetenční). W ramach podsystemu Umiejętności 4.0 pracodawcy (reprezentowani przez Rady Sektorowe) wspólnie z pracownikami akademickimi, przedstawicielami nauki i B+R określają przyszłe umiejętności, włączają je do Centralnej Bazy Kompetencji i przypisują do (często nowych) zawodów i kwalifikacji. Podsystem Piramidy Kompetencji jest narzędziem/mechanizmem wpływania na system edukacyjny i programy nauczania w celu zapewnienia absolwentom nowych umiejętności, często wielosektorowych i możliwych do przeniesienia. Istnieje potrzeba określenia nowego finansowania tych działań.

Większość dotychczasowych działań czeskich rad sektorowych dotyczyła projektowania i zmiany standardów kwalifikacji zawodowych. Eksperti nominowani do rad sektorowych:

- monitorują rynek pracy i identyfikują rozwój, trendy oraz zmiany w zapotrzebowaniu na kompetencje;
- zapewniają wymianę informacji na temat potrzeb sektorowych w zakresie rozwoju pracowników;
- analizują zapotrzebowanie na kompetencje w poszczególnych sektorach i proponują nowe kwalifikacje;
- definiują standard oceny nowych kwalifikacji¹¹.

Rady sektorowe regularnie starają się identyfikować braki i niedopasowania umiejętności, a także określać przyszłe potrzeby w zakresie umiejętności. Wykorzystują również dostępne statystyki (np. liczbę wolnych miejsc pracy według zawodów) do formułowania bieżących potrzeb i trendów. W perspektywie średnioterminowej każda Rada Sektorowa opracowuje Porozumienie Sektorowe (dokument strategiczny, który podsumowuje obecną sytuację sektora pod względem zapotrzebowania na umiejętności i proponuje rozwiązania, w tym konkretne środki i harmonogram ich realizacji).

Dla przykładu od lutego 2021 r. Sektorowa Rada Elektrotechniki jest odpowiedzialna za opracowanie 23 kwalifikacji, które obejmowały zawody od niezależnego inżyniera elektryka kontrolera jakości po technika ochrony lotnisk.

W Czechach działa 29 rad sektorowych. Znaczna część zakresu działania sektorów jest określona podobnie jak w Polsce (np. chemia, budownictwo). Są też takie, jak siły zbrojne czy leśnictwo, które nie mają polskich odpowiedników.

1. Sektorowa Rada Rolnictwa
2. Sektorowa Rada Leśnictwa, Gospodarki Wodnej i Środowiska
3. Rada Sektorowa Żywności i Pasz
4. Sektorowa Rada Górnictwa i Przeróbki Surowców Mineralnych
5. Rada Sektorowa Przemysłu Włókienniczego, Odzieżowego i Skórzanego
6. Rada Sektorowa Przemysłu Drzewnego i Papierniczego
7. Rada Sektorowa Szkła, Ceramiki i Przetwórstwa Minerali
8. Sektorowa Rada Chemii
9. Sektorowa Rada Inżynierii Mechanicznej
10. Sektorowa Rada Hutnictwa, Odlewnictwa i Kowalstwa
11. Rada Sektora Energetycznego
12. Sektorowa Rada Budownictwa
13. Sektorowa Rada Transportu, Logistyki, Usług Pocztowych i Dostawczych
14. Sektorowa Rada Handlu i Marketingu
15. Rada Sektorowa Hotelarstwa, Gastronomii i Turystyki

¹¹ <http://www.sektoroverady.cz/sektorove-rady>, dostęp 27.06.2022.

16. Sektorowa Rada Drukarni, Mediów i Usług Informacyjnych
17. Sektorowa Rada Bezpieczeństwa i Ochrony Osób i Mienia oraz Bezpieczeństwa Pracy
18. Rada Sektorowa Usług Osobistych
19. Rada Sektorowa ds. innych usług
20. Sektorowa Rada Zarządzania i Administracji
21. Rada Sektorowa ds. Bankowości, Ubezpieczeń i Usług Finansowych
22. Sektorowa Rada Informatyki i Komunikacji Elektronicznej
23. Sektorowa Rada Rzemiosła i Sztuki i Rzemiosła
24. Sektorowa Rada Obiektów Dedykowanych
25. Sektorowa Rada Elektrotechniki
26. Rada Sektorowa Usług Publicznych i Administracji
27. Sektorowa Rada Kultury
28. Sektorowa Rada Sprawiedliwości i Prawa
29. Rada Sektorowa Sił Zbrojnych

Interesariuszami systemu rad ds. kompetencji są:

- Związek Przemysłu i Transportu Republiki Czeskiej (Svaz průmyslu a dopravy) – partner wiodący, odpowiedzialny za współpracę z wybranymi radami,
- Izba handlowa (Hospodářská komora) – odpowiedzialna za współpracę z wybranymi Radami,
- Izba agrarna (Agrární komora) – odpowiedzialna za współpracę z wybranymi Radami.
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Budowlanych (Svaz podnikatelů ve stavebnictví) – odpowiedzialne za współpracę z wybranymi radami,
- Trexima s.r.o. – koordynator,
- Urzędy pracy i władze regionalne – współpracujące z radami w celu mapowania zapotrzebowania na kwalifikacje na rynku pracy.

W systemie czeskim istnieje organ o nazwie Konferencja Przewodniczących Rad Sektorowych (Stálá konference předsedů sektorových rad), który spotyka się corocznie w celu koordynowania działań i wyników Rad Sektorowych. Rolę Rad Sektorowych w systemie kwalifikacji zawodowych określa ustawa¹² definiująca również zadania rad sektorowych oraz współpracę z innymi organami w ramach systemu kwalifikacji zawodowych.

Rady Sektorowe w Wielkiej Brytanii

W Wielkiej Brytanii działają Sektorowe Rady Umiejętności (Sectoral Skills Councils, SSC) są to niezależne organizacje – kierowane i powoływane przez pracodawców – których celem jest zbudowanie systemu kompetencji odpowiadającego na zapotrzebowania pracodawców.

¹² Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/zakon-c-179-2006-sb>.

Mimo swojej niezależności, działalność SSC jest aprobowana przez rząd. SSC są określane jako: "are employer-led bodies licensed by the UK Government" (organy prowadzone przez pracodawców licencjonowane przez rząd Zjednoczonego Królestwa. "Nadzorowane" były przez niedziałającą już UK Commission for Employment and Skills (Komisję ds. Zatrudnienia i Umiejętności Zjednoczonego Królestwa). Obecnie rolę koordynatora SSC pełni SSDA (The Sector Skills Development Agency – Agencja Rozwoju Umiejętności Sektorowych¹³). Agencja jest odpowiedzialna za finansowanie, wspieranie i monitorowanie sieci Sektorowych Rad Umiejętności (SSC). SSDA jest pozaresortowym organem publicznym kierowanym przez osoby mianowane przez sekretarza stanu ds. edukacji i umiejętności.

Zarząd kierowany przez pracodawców zapewnia dodatkowe wsparcie strategiczne i doradztwo. SSDA ma zapewnić:

- finansowanie, wspieranie i monitorowanie wyników SSC,
- spójne, wysokiej jakości standardy w całej sieci Skills for Business,
- dostosowanie umiejętności do potrzeb sektora,
- minimalną ochronę dla sektorów bez SSC,
- uwzględnienie w pracy SSC umiejętności ogólnych (tzn. takich, które zawsze powinny być brane pod uwagę w planowaniu działań rozwojowych),
- promocję wymiany najlepszych praktyk i analizę porównawczą między sektorami w celu zebrania wysokiej jakości informacji o rynku pracy i udostępnienia ich za pośrednictwem portalu internetowego.

Zanim Sekretarz Stanu ds. Edukacji i Umiejętności wyda pięcioletnią licencję, a SSDA wynegocjuje wstępny trzyletni kontrakt z SSC, przeprowadzany jest trzyetapowy proces licencjonowania SSC: Etap 1 – Złożenie i ocena wyrażenia zainteresowania, Etap 2 – Faza rozwoju, Etap 3 – Ocena pełnego uzasadnienia biznesowego. Proces ten został zaprojektowany w celu zapewnienia, że wszystkie SSC spełniają wymagane standardy, aby zrealizować założone cele, jakimi są strategiczne przywództwo i ukierunkowane działania w celu zaspokojenia obecnych i pojawiających się potrzeb w zakresie umiejętności i wydajności w swoich sektorach.

Etap 1 – Złożenie i ocena wyrażenia zainteresowania

Grupy pracodawców zainteresowanych utworzeniem SSC współpracują z konsultantem biznesowym SSDA w celu przygotowania formalnego zgłoszenia zainteresowania (EOI Expression of Interest). Ten etap trwa około 6 tygodni, wliczając w to czterotygodniowy okres konsultacji zewnętrznych m.in. z departamentem edukacji (DfES Department for Education), departamentem handlu i przemysłu (DTI Department of Trade and Industry).

¹³ Źródło: <https://www.ssda.org.uk/sectorskillsdevelopmentagency.htm>.

Aby przejść do fazy opracowywania, EOI musi wykazać przekonujące i solidne argumenty potwierdzające, że:

- proponowany sektor ma bazę zatrudnienia o znaczeniu gospodarczym lub strategicznym,
- pracodawcy w całym sektorze są zaangażowani we wspieranie SSC, podejmując oferowane usługi i inwestując w dążenie sektora do podnoszenia umiejętności i produktywności,
- sektor ma duże możliwości zwiększenia swoich wyników dzięki umiejętnościom,
- sektor znacząco przyczynia się do realizacji kluczowych priorytetów rządowych.

Etap 2 – Faza rozwoju

Po zatwierdzeniu EOI przez Zarząd SSDA przyszłe SSC wchodzi w fazę opracowywania wniosku. W tym etapie są wspierane przez SSDA, która:

- przygotowuje sześciomiesięczną umowę deweloperską,
- uzgadnia skalę dostępnych środków na rozwój,
- określa dalsze wsparcie i wskazówki od konsultanta biznesowego SSDA.

Etap rozwoju wymaga od SSC stworzenia pełnego uzasadnienia biznesowego. Jest to propozycja biznesowa pokazująca, w jaki sposób SSC spełni wymagania licencyjne oraz jakie będzie miało priorytety i cele działania. Trzy główne elementy tego planu to:

- pięcioletni plan strategiczny,
- 18-miesięczny biznesplan.

Aby uzyskać licencję, SSC muszą wykazać:

- że są niezależne i kierowane przez pracodawców oraz mają wyraźne dowody bezpośredniego zaangażowania pracodawcy w ich strukturę zarządzania,
- mają doskonałe standardy zarządzania,
- profesjonalną i szczegółową wiedzę w zakresie potrzeb ich sektora odnośnie do umiejętności oraz tego, w jaki sposób ich spełnienie przyczyni się do ciągłego doskonalenia w sektorze.
- szeroką i aktywną współpracę z pracodawcami we wszystkich częściach sektora w całej Wielkiej Brytanii,
- partnerstwo z rządem i jego agencjami w celu wpływania na polityki, prowadzące do wspólnego zrozumienia potrzeb w zakresie umiejętności i wspólnego działania, które zaowocuje poprawą produktywności i usług,
- Solidne zarządzanie swoją pracą.

Etap 3 – Ocena pełnego uzasadnienia biznesowego

Ostatnim etapem jest ocena pełnego uzasadnienia biznesowego. Zwykle trwa od 11 do 13 tygodni. Jest to rygorystyczny, formalny proces obejmujący wewnętrzną i zewnętrzną ocenę przez SSDA, odpowiednie departamenty rządowe, niezależnych konsultantów i panel oceny licencji, zanim wnioski o licencję zostaną przedłożone Radzie SSDA. Jeśli Rada zatwierdzi wniosek, zalecenie dotyczące licencji jest wysyłane do Sekretarza Stanu ds. Edukacji i Umiejętności.

Proces tworzenia SSC kończy się udzieleniem przez sekretarza stanu ds. Edukacji i Umiejętności pięcioletniej licencji na działanie SSC¹⁴.

SSC działają w określonych sektorach gospodarki o następującym zasięgu branżowym:

- Cogent Skills¹⁵: nuklearna, chemiczna, polimerowa, naftowa, nauk przyrodniczych i farmaceutyczna;
- Rada Szkoleniowa Przemysłu Budowlanego (Construction Industry Training Board)¹⁶: budowlana;
- Umiejętności twórcze i kulturowe (Creative and Cultural Skills)¹⁷: rzemiosło, dziedzictwo kulturowe, projektowanie, biżuteria, literatura, muzyka, sztuki sceniczne i sztuki wizualne;
- Umiejętności wizualne (Screen Skills)¹⁸: telewizja, film, radio, media interaktywne, animacja, gry komputerowe, obiekty, fotoobrazowanie oraz publikacje i reklamy;
- Umiejętności w zakresie energii i mediów (Energy and Utility Skills (EU Skills))¹⁹: przemysł gazowy, energetyczny, gospodarowania odpadami i wodny;
- Instytut Przemysłu Motoryzacyjnego (Institute of the Motor Industry)²⁰: przemysł motoryzacyjny;
- Lantra²¹: zarządzanie gruntami i produkcja, zdrowie i dobrostan zwierząt oraz przemysł środowiskowy;
- Umiejętności w zakresie opieki i rozwoju (Skills for Care and Development)²²: opieka społeczna, dzieci i młodzież w Wielkiej Brytanii;

¹⁴ <https://www.ssda.org.uk/ssclicensingprocess.htm>

¹⁵ <https://www.cogentskills.com/>

¹⁶ <https://www.citb.co.uk/>, dostęp 20.06.2022.

¹⁷ <https://ccskills.org.uk/>, dostęp 20.06.2022.

¹⁸ <https://www.screenskills.com/>, dostęp 20.06.2022.

¹⁹ <https://www.euskills.co.uk/>, dostęp 20.06.2022.

²⁰ <https://tide.theimi.org.uk/about-imi>, dostęp 20.06.2022.

²¹ <https://www.lantra.co.uk/about-us> Lantra jest nazwą własną organizacji, dostęp 01.06.2022.

²² <https://skillsforcareanddevelopment.org.uk>, dostęp 20.06.2022.

- Umiejętności dla zdrowia (Skills for Health)²³: zdrowie publiczne;
- Skills for Justice²⁴: Wymiar sprawiedliwości, usługi sądowe, opieka nad dziećmi, straż pożarna i ratownictwo, kryminalistyka, policja i organy ścigania oraz prokuratura;
- People 1st International²⁵: branża lotnicza, turystyczna i hotelarska;
- Krajowa Akademia Umiejętności w zakresie Żywności i Napojów (The National Skills Academy for Food & Drink)²⁶: produkcja żywności i napojów oraz przemysł przetwórczy;
- Skillsmart Retail²⁷: branża detaliczna.

Ponadto istnieje pięć organów ds. umiejętności sektorowych (Sectoral Skills Bodies, SSB), mających na celu zwiększenie i wzmocnienie zaangażowania przemysłu w sposób zarządzania i funkcjonowania systemów umiejętności, o następującym zakresie:

- ECITB (The Engineering Construction Industry Training Board): Rada Szkoleń Inżynierii Budownictwa;
- Inżynieria: nauka, inżynieria i technologie produkcyjne;
- Instructus²⁸: biznes i administracja, obsługa klienta, wsparcie przedsiębiorstw i biznesu, zasoby ludzkie i rekrutacja, relacje przemysłowe, przywództwo i zarządzanie, marketing i sprzedaż;
- Umiejętności w zakresie bezpieczeństwa: bezpieczeństwo;
- UKft (UK Fashion and Textile): Moda i Tekstylna.

Rady i instytucje ds. umiejętności sektorowych są wspierane przez Federację ds. Umiejętności i Standardów Sektora Przemysłowego (FISSS Federation for Industry Sector Skills & Standards – organizacja pozarządowa zrzeszająca pracodawców) i finansowane z różnych źródeł, w tym: dotacji rządowych, składek organizacji członkowskich i dochodów ze świadczonych przez nie usług, na przykład doradczych.

Sektorowe Rady Umiejętności (SSC) mają cztery kluczowe cele:

- zmniejszenie luki i niedoborów kompetencyjnych;
- poprawienie produktywności i efektywności działalności biznesowej i usług publicznych;

²³ <https://www.skillsforhealth.org.uk/about-us/>, 20.06.2022.

²⁴ <https://www.sfjuk.com/>, dostęp 01.06.2022.

²⁵ Nazwa własna organizacji <https://people1st.co.uk/>, dostęp 01.06.2022.

²⁶ <https://nsafd.co.uk/>, dostęp 20.06.2022.

²⁷ Nazwa własna organizacji, dostęp: 03.06.2022.

²⁸ <https://instructus-skills.org/about-us> nazwa własna organizacji, dostęp: 03.06.2022.

- zwiększenie możliwości podnoszenia kompetencji i produktywności wszystkich pracowników sektora;
- poprawa podaży kształcenia poprzez krajowe standardy zawodowe²⁹, praktyki zawodowe oraz dalszą edukację, w tym edukację na poziomie wyższym.

Każda rada uzgadnia priorytety i cele sektorowe z pracodawcami będącymi członkami rady i partnerami, tak aby osiągnąć pięć kluczowych celów:

- zidentyfikowanie potrzeb sektora w zakresie umiejętności;
- pomoc w opracowaniu bardziej odpowiednich świadczeń w celu zaspokojenia potrzeb biznesowych;
- przedstawienie biznesowego uzasadnienia umiejętności;
- angażowanie pracodawców w rozwój umiejętności;
- wpływanie na politykę w zakresie rozwoju umiejętności.

Działania rad obejmują:

- analizowanie umiejętności i kwalifikacji potrzebnych z punktu widzenia pracodawców i pracowników;
- ustalanie treści kwalifikacji;
- prognozowanie przyszłych umiejętności wymaganych w sektorze;
- przyczynianie się do rozwoju Krajowych Standardów Zawodowych;
- projektowanie i zatwierdzanie ram praktyk zawodowych;
- pośredniczenie w umowach dotyczących umiejętności sektorowych i tworzenie sektorowych strategii kwalifikacji.

Sektorowe Rady Umiejętności zostały poproszone przez rząd Wielkiej Brytanii o powołanie specyficznych dla sektora Akademii Umiejętności, w celu podniesienia jakości szkoleń oraz wypracowania wspólnego standardu szkoleń w sektorze. Skupiają one różne organizacje szkoleniowe działające w swoich sektorach. Sposób ich działania różni się w zależności od sektora, przy czym niektóre tworzyły centra doskonałość w instytucjach związanych z kształceniem zawodowym i technicznym TVET³⁰, podczas gdy inne stworzyły nowe ośrodki szkoleniowe.

Na przykład Krajowa Akademia Umiejętności w Handlu (National Retail Skills Academy – NRSA) zidentyfikowała, wspierała i akredytowała ośrodki szkoleniowe w centrach handlowych w całym kraju. Zapewniają one szkolenie na poziomie podstawowym dla nowych pracowników w sektorze detalicznym. Wszystkie centra działają pod tym samym

²⁹ <https://www.ukstandards.org.uk/EN>

³⁰ TVET - Technical and vocational education and training.

logiem i korzystają z tych samych programów szkoleniowych, które zostały opracowane przez NRSA. NRSA zapewnia również szkolenia przed zatrudnieniem i licencję na kursy handlowe dla nowo zatrudnionych w handlu detalicznym oraz szereg programów zarządzania i przywództwa.

Finansowanie SSC przez rząd w Wielkiej Brytanii ustało w 2017 r., lecz wiele Akademii Umiejętności nadal działa w swoich w sektorach.

Warto także zwrócić uwagę, w jakich sektorach gospodarki tworzone są rady w innych krajach. Poza Europą możemy zaobserwować dwa główne podejścia: węższe i szersze. Jako przykład pierwszego podejścia można przywołać Nową Zelandię, gdzie nacisk kładziony jest na sektory klastrowe, aby liczba rad była mniejsza i łatwiejsza w zarządzaniu³¹. W ramach programu reform i przeniesienia Branżowych Organizacji Szkoleniowych do Rady ds. Rozwoju Siły Roboczej³², Nowa Zelandia zmniejszy liczbę sektorów do sześciu:

1. Produkcja, inżynieria i logistyka,
2. Budownictwo i Infrastruktura,
3. Kreatywność, kultura, rekreacja i technologia
4. Opieka zdrowotna i społeczna,
5. Branże usługowe,
6. Branże podstawowe³³.

Z kolei w Republice Południowej Afryki działa 20 odpowiedników rad sektorowych (Skills Education Training Authorities SETA). Ich liczbę zredukowano z 33. Są to sektory:

1. Bankowość,
2. Bezpieczeństwo i ochrona,
3. Budowa,
4. Doradztwo i inne usługi finansowe,
5. Edukacja, szkolenie i rozwój praktyk,
6. Energia i woda,
7. Finanse, księgowość, zarządzanie,
8. Górnictwo i minerały,

³¹ Klasy w Nowej Zelandii nie są na poziomie mikro, tylko na dużo wyższym poziomie agregacji. Można wtedy mówić o klastrze np. "budownictwo". Zmniejszenie rozdrobnienia ma ułatwić zarządzanie sektorami.

³² <https://www.tec.govt.nz/rove/workforce-development-councils/workforce-development-councils/>

³³ W Nowej Zelandii branże podstawowe to te związane z produkcją żywności

https://www.mpi.govt.nz/?fbclid=IwAR02jBcJ0VG8q_7zYPgW87SkJL15kmNm74nAUJI73M2snYd89DUqGPHgf1U, dostęp: 25.05.2022.

9. Kultura, sztuka, turystyka, hotelarstwo i sport,
10. Media, informacja i komunikacja,
11. Produkcja,
12. Przemysł chemiczny,
13. Przetwarzanie i produkcja włókien,
14. Rolnictwo,
15. Samorząd terytorialny,
16. Sprzedaż hurtowa i detaliczna,
17. Technologie,
18. Transport,
19. Usługi publiczne,
20. Zdrowie i opieka społeczna.

Na drugim biegunie są kraje takie, jak Australia, gdzie do 2015 r. działało 11 rad sektorowych, zastąpionych potem 67 Branżowymi Komitetami Referencyjnymi (Industry Reference Committees)³⁴.

2. Możliwość tworzenia nowych rad sektorowych w Polsce

2.1. Problemy z definiowaniem sektorów, nowe sektory gospodarki, krajowe inteligentne specjalności

W poszczególnych krajach obszary działania i odpowiedzialności rad sektorowych są bardzo zróżnicowane – w jednych zostały ujęte bardzo wąsko (np. księgowość, zarządzanie), w innych przyjęto szerokie podejście (np. usługi).

Wiele krajów – w tym Nowa Zelandia, Kanada, Polska – definiuje sektory na podstawie kodów statystycznych (np. ISIC³⁵). Takie podejście pomaga w agregacji branż i ustaleniu, na jakim poziomie ta agregacja ma być przyjęta np. handel jako całość (hurtowy i detaliczny, z wyłączeniem pewnych towarów lub nie, włączając logistykę i magazynowanie). Zastosowanie kodów statystycznych w definiowaniu sektorów ułatwia również wykorzystanie specyficznych dla sektora informacji i danych dotyczących np. rynku pracy w badaniach i analizach sektorowych.

³⁴ <https://www.aisc.net.au/industry-reference-committees/industry-reference-committees-0>, dostęp: 26.05.2022.

³⁵ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC) <https://unstats.un.org/unsd/classifications/Econ/ISIC.cshtml>, dostęp: 06.06.2022.

W Polsce definiowanie obszarów działania rad następuje w oparciu o Polską Klasyfikację Działalności, która została opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczych Unii Europejskiej NACE Rev.2. PKD-2007³⁶ jest klasyfikacją pięciopoziomową:

- poziom pierwszy – SEKCJA – oznaczony jest symbolem jednoliterowym, dzieli ogólną zbiorowość na 21 grupowań rodzajów działalności, na które składają się czynności związane ze sobą z punktu widzenia tradycyjnie ukształtowanego, ogólnego podziału pracy;
- poziom drugi – DZIAŁ – oznaczony jest dwucyfrowym kodem numerycznym, dzieli ogólną zbiorowość na 88 grupowań rodzajów działalności, na które składają się czynności według cech mających zasadnicze znaczenie zarówno przy określaniu stopnia podobieństwa, jak i przy rozpatrywaniu powiązań występujących w gospodarce narodowej (np. w tablicach przepływów międzygałęziowych);
- poziom trzeci – GRUPA – oznaczony jest trzycyfrowym kodem numerycznym, obejmuje 272 grupowania rodzajów działalności dające się wyodrębnić z punktu widzenia procesu produkcyjnego, przeznaczenia produkcji bądź też charakteru usługi lub charakteru odbiorcy tych usług;
- poziom czwarty – KLASA – oznaczony jest czterocyfrowym kodem numerycznym, obejmuje 615 grupowań rodzajów działalności dających się wyodrębnić przede wszystkim z punktu widzenia specjalizacji procesu produkcyjnego, czy też działalności usługowej;
- poziom piąty – PODKLASA – oznaczony jest pięciodzianowym kodem alfanumerycznym i obejmuje 654 grupowania. Został on wprowadzony w celu wyodrębnienia rodzajów działalności charakterystycznych dla polskiej gospodarki i będących przedmiotem obserwacji statystycznej. Jeśli na poziomie krajowym nie wprowadzono dodatkowego podziału na poziomie podklasy w stosunku do poziomu międzynarodowego (klasa = podklasie), podklasę taką oznaczono literą Z.

Rady Sektorowe określają swoje branże zazwyczaj na poziomie klasy PKD np. 45 (handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi).

Można także definiować obszary sektorów stosując inne kryteria niż kody statystyczne, na przykład kluczowymi kwestiami przy ustalaniu definicji i zakresu działania rad mogą być:

- podejście procesowe, w którym gdzie branże zdefiniuje produkt końcowy, a do niej zaliczymy niezbędne elementy procesu przykładowo przy takim podejściu do motoryzacji zaliczylibyśmy także sprzedaż pojazdów,
- wielkość sektora pod względem zatrudnienia: jeżeli np. priorytetem jest walka z bezrobociem lub zatrudnienie młodej, wybór sektora może nastąpić w oparciu o szacowane możliwości zatrudnienia,

³⁶ <https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/>

- potencjał eksportowy lub rozwojowy: niektóre sektory mogą być zidentyfikowane jako posiadające znaczny potencjał wzrostu, który będzie wymagał dodatkowych kompetencji, aby sprostać rosnącym potrzebom w obszarze zatrudnienia,
- priorytety rządu: które sektory są częścią rządowej strategii przemysłowej np. energia odnawialna,
- stwierdzone niedobory umiejętności lub luki kompetencyjne: dla których sektorów zidentyfikowano potrzeby bardziej wykwalifikowanych pracowników lub wymagają podniesienia umiejętności obecnych.

Innym podejściem mogłoby być przyjęcie rozwiązania, w którym sektory definiowane są przez przypisanie ich do krajowych inteligentnych specjalizacji (KIS) – branż, których rozwój zapewni:

- tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych,
- zwiększenie wartości dodanej gospodarki i
- podniesienie jej konkurencyjności na arenie międzynarodowej³⁷.

Celem głównym krajowej inteligentnej specjalizacji jest skupienie inwestycji na badaniach, rozwoju i innowacyjności (B+R+I) w obszarach o największym potencjale innowacyjnym i konkurencyjnym kraju, których rozwój przyczyni się do wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia społeczeństwa oraz stanu środowiska naturalnego.

13 inteligentnych specjalizacji³⁸ określono w ramach następujących działań:

Zdrowe społeczeństwo

KIS 1. Zdrowe społeczeństwo

biogospodarka rolno-spożywcza, leśno-drzewna i środowiskowa

KIS 2. Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego

KIS 3. Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska

zrównoważona energetyka

KIS 4. Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii

KIS 5. Inteligentne i energooszczędne budownictwo

³⁷ <https://krajoweinteligentnespecjalizacje.pl/czym-sa-krajowe-inteligentne-specjalizacje/>, dostęp: 25.05.2022.

³⁸ Proces identyfikowania KIS jest dynamiczny i lista może się zmieniać. Wyłanianie specjalizacji jest procesem partycypacyjnym, w którym udział biorą przedstawiciele świata nauki, społeczeństwa obywatelskiego i administracji (<https://smart.gov.pl/pl/co-to-jest-inteligentna-specjalizacja/jak-wylaniane-sa-inteligentne-specjalizacje>, dostęp: 08.09.2022).

KIS 6. Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku

gospodarka o obiegu zamkniętym – woda, surowce kopalne, odpady

KIS 7. Gospodarka o obiegu zamkniętym – woda, surowce kopalne, odpady

innowacyjne technologie i procesy przemysłowe

KIS 8. Wielofunkcyjne materiały i kompozyty o zaawansowanych właściwościach, w tym nanoprocesy i nanoprodukty

KIS 9. elektronika i fotonika

KIS 10. Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne oraz geoinformacyjne

KIS 11. Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych

KIS 12. Inteligentne technologie kreatywne

KIS 13. Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej o transport morski i śródlądowy

Skorzystanie bezpośrednio z KIS do definiowania sektorów dla tworzenia rad wydaje się trudne bez możliwości łatwego przełożenia KIS na dane statystyczne dostępne w GUS.

2.2. Sektory o potencjale dla tworzenia rad

Poniżej zaprezentowane zostały branże, dla których – zdaniem autorów – powstanie rad sektorowych powinno być korzystne ze względu na możliwość lepszego przepływu informacji o potrzebach kompetencyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem edukacji. Są to sektory szybko rozwijające się i ważne dla gospodarki.

W części zaproponowanych sektorów dominować będą duże przedsiębiorstwa (np. logistyka), które w obecnym systemie prawnym nie mogą np. korzystać z oferty rozwojowej, ale tworzą z małymi i średnimi podmiotami łańcuch dostaw i produkcji.

Analizując bardzo różnorodne podejścia do definiowania branż można przyjąć, że kryterium wyboru sektorów, dla których należałoby tworzyć rady powinno być ich aktualne i przyszłe znaczenie dla gospodarki i rozwoju społecznego. Decyzja o tym, czy rada powstanie powinna być także oparta o zdolność sektorów do wyłaniania własnej reprezentacji i możliwość zarządzania organizacją, jaką jest rada sektorowa.

Wskazane poniżej sektory biznesowe wyróżniają się szybkim wzrostem oraz zapotrzebowaniem na nowe kompetencje związane zarówno z cyfryzacją, jak i zmieniającym się podejściem do zagadnień ochrony środowiska (OZE i gospodarka niskoemisyjna).

Dla analizy potencjału tworzenia rad w sektorach przyjęliśmy jako kryteria m.in. udział sektora w PKB, liczbę działających w sektorze podmiotów oraz liczbę zatrudnionych. Źródłem danych przytoczonych w tabelach 2–13 jest Głównym Urząd Statystyczny.

E-commerce

Mimo, iż e-commerce (PKD 47.91 Z) wydaje się być częścią sektora handlu, to jednak ze względu na szybki rozwój i specyficzne wymagania kompetencyjne, należałoby traktować tę branżę odrębnie od reszty sektora handlu.

Pandemia i ograniczenia mobilności społeczeństwa stały się katalizatorem wzrostu rynku e-commerce – według szacunków eMarketer³⁹, w 2020 r. jego wartość na świecie wzrosła aż o 26% r/r, zaś w 2021 r. o dalsze 17% r/r, osiągając blisko 20% udziału w globalnym handlu detalicznym. Według raportu „Rynek handlu elektronicznego: globalne trendy w branży, udział, wielkość, wzrost, możliwości i prognozy na lata 2022–2027” autorstwa Research and Markets, globalny rynek e-commerce do 2027 r. osiągnie 55,6 bln dolarów⁴⁰.

W Polsce branża e-commerce generuje około 3% PKB⁴¹. Na koniec 2020 r. nasz rynek internetowy był wart 100 mld zł⁴², a z analizy przeprowadzonej przez PwC⁴³ wynika, że w 2026 r. jego wartość brutto sięgnie 162 mld zł. Oznacza to średnioroczny wzrost o 12%. Najszybciej będzie rosła sprzedaż produktów spożywczych oraz z kategorii zdrowie i uroda. W 2020 r. kanał online miał 14% udziału w wartości sprzedaży detalicznej w Polsce.

Na korzyść handlu online przemawiają m.in. dostępność punktu sprzedaży oraz wygoda odbioru zakupu. Konsumenci wskazują jednak wciąż na trudności w poruszaniu się po stronach www, zbędne komunikaty marketingowe czy też ryzyko oszustwa podczas zakupów internetowych. Sektor e-commerce generuje około 3% polskiego PKB⁴⁴.

Sektor logistyki i transportu

Sektor transportu i logistyki zwiększa swoje znaczenie w krajowej gospodarce – na koniec 2020 r. odpowiadał on za blisko 4,7% przychodów sektora przedsiębiorstw. Przychody firm z branży wykazywały w pierwszych 9 miesiącach 2021 r. wyraźną tendencję wzrostową (+19% r/r), przekraczając wynik z roku 2019⁴⁵.

Przyjęty w 2019 r. Europejski Zielony Ład wpływa także na tę branżę wymuszając wprowadzenie wielu zmian, w tym w zakresie zapotrzebowania na nowe kompetencje.

³⁹ <https://www.emarketer.com/>, dostęp: 29.05.2022.

⁴⁰ https://www.bankier.pl/forum/temat_globalny-rynek-e-commerce-osiagnie-55-000-000-000-000-dolarow-do-2027-r,56529533.html, 5.09.2022.

⁴¹ <https://www.money.pl/gospodarka/e-handel-dzwignie-polska-gospodarke-generuje-3-proc-pkb-6540386149079169a.html>, dostęp: 27.06.2022.

⁴² <https://www.wiadomoscihandlowe.pl/artukul/polski-rynek-e-commerce-warty-juz-100-mld-zl-w-minionym-roku-powstalo-11-tys-sklepow-internetowych>, 11.01.2021.

⁴³ <https://www.pwc.pl/pl/media/2021-02-09-analiza-pwc-prognoza-rozwoju-rynku-ecommerce-w-polsce.html>, dostęp 09.06.2022.

⁴⁴ <https://www.money.pl/gospodarka/e-handel-dzwignie-polska-gospodarke-generuje-3-proc-pkb-6540386149079169a.html>, dostęp: 27.06.2022.

⁴⁵ Barometr sektorowy 2022. Kluczowe trendy i przewidywania dla wybranych branż polskiej gospodarki. Bank PeKaO SA, styczeń 2022.

W ramach projektu Fit for 55⁴⁶, branża ma zostać objęta systemem EU ETS⁴⁷.

W perspektywie 2050 r. sektor transportu musi obniżyć emisję ze spalania paliw o 90%.

Według założeń agend unijnych z 2020 r. do końca 2030 r. firmy transportowe w UE powinny np. posiadać w swojej flocie ok. 80 tys. zeroemisyjnych pojazdów (możliwe, że poziom ten zostanie przekroczony⁴⁸). Bezpośredni udział sektora transportu i magazynowania w polskim PKB wynosi 6%, ale jego znaczenie dla gospodarki jest znacząco wyższe, gdyż od transportu drogowego uzależnione jest wytworzenie połowy polskiego PKB⁴⁹.

Tabela 2. Liczba podmiotów i osób zatrudnionych w sektorze

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów			2021/2020		Pracujący (faktyczne miejsce pracy) 2020
		2020	2021	I kw. 2022			
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	281 724	285 774	286 083	4 050	101,4%	938 028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 3. Nowo zarejestrowane podmioty

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Nowo zarejestrowane w rejestrze Regon			
		2020	2021	2021/2020	
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	21280	23903	2 623	112,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sektor energetyczny (w tym OZE)

Energetyka to dziedzina przemysłu obejmująca ogół działalności związanej z procesami wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, rozdzielania, magazynowania i dostarczania energii elektrycznej i ciepła. Zawiera się w niej ogół działań pomiędzy podmiotami zajmującymi się wytwarzaniem i/lub obrotem energią elektryczną i ciepłem oraz towarzyszące działaniom procesy pomiędzy wytwórcami i dystrybutorami a odbiorcami i użytkownikami. Sektor obejmuje produkcję energii (metodami konwencjonalnymi lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii), począwszy od urządzenia wytwórczego, w którym powstaje

⁴⁶ <https://www.gov.pl/web/klimat/komunikat-dotyczacy-pakietu-fit-for-55>, dostęp 09.06.2022.

⁴⁷ https://ec.europa.eu/clima/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_pl.

⁴⁸ https://www.pekao.com.pl/dam/jcr:bb73e464-83e6-4e9c-bcfd-9cdb92dcc40f/outlook%20sektorowy%202022_wersja%20koncowa.pdf

⁴⁹ <https://forsal.pl/gospodarka/pkb/artykuly/8395111,polowa-wartosci-polskiego-pkb-zalezy-od-transportu-drogowego.html>, dostęp: 29.06.2022.

energia elektryczna lub ciepło, przez wszystkie etapy związane z przetwarzaniem tego produktu, jego przesyłem, transportem oraz magazynowaniem⁵⁰.

Ostatnie lata przyniosły w Polsce stopniowe (a w 2020 r. nawet wyraźne) odchodzenie od energetyki węglowej na rzecz niskoemisyjnych technologii (głównie energetyki wiatrowej i słonecznej). Jednak w 2021 udział węgla w produkcji energii elektrycznej wzrósł i wynosi ponad 72%⁵¹. Wytwarzanie zielonej energii elektrycznej (z OZE) również rosło, choć w znacznie wolniejszym tempie (+1,8 TWh, tj. niecałe +8% r/r). Jego głównym motorem była w 2021 r. fotowoltaika (niemal dwukrotny wzrost w stosunku do okresu styczeń – październik 2020). Pomimo sprzyjających warunków popytowych zmalało natomiast znaczenie mało atrakcyjnej cenowo w ostatnich miesiącach energetyki gazowej (spadek produkcji o blisko 4% r/r). Sektor energetyczny tworzy około 8% wartości dodanej brutto polskiego PKB (w tym 4,1% w samej energetyce, 4,2% w sektorach powiązanych)⁵².

Tabela 4. Liczba podmiotów i osób zatrudnionych w sektorze

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów			2021/2020		Pracujący (faktyczne miejsce pracy)
		2020	2021	I kw. 2022			2020
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	12 035	13 904	14 243	1 869	115,5%	109 789

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 5. Nowo zarejestrowane podmioty

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Nowo zarejestrowane w rejestrze Regon			
		2020	2021	2021/2020	
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3 568	4 276	708	119,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

⁵⁰ <https://kwalifikacje.edu.pl/wp-content/uploads/Sektorowa-Rama-Kwalifikacji-Energetyka-internet.pdf>, dostęp: 25.05.2022.

⁵¹ <https://www.forum-energii.eu/pl/analizy/transformacja-2022>

⁵² Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, *Założenia i cele oraz polityki i działania*, Ministerstwo Energii, dostęp 29.06.2022.

Sektor nieruchomości

Sektor nieruchomości może zostać zdefiniowany tak jak w opracowanej sektorowej ramie kwalifikacji⁵³ jako obejmujący działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości i gospodarką nieruchomościami. Tworzą go trzy branże: 1) zarządzanie nieruchomościami, 2) pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, 3) wycena nieruchomości.

Działalność ta znajduje się w PKD w następujących podklasach: 68.20.Z (Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi), 68.31.Z (Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami) oraz 68.32.Z (Zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie). Do tego sektora zaliczyć także można inne kody PKD, jak np. 81.10Z (Działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach) czy 81.21Z (Niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych). Coraz istotniejszą kwestią dla sektora staje się związana z pośrednictwem w obrocie nieruchomościami wycena nieruchomości. Szacuje się, że inwestycje mieszkaniowe netto stanowią ok. 1,7% PKB, a deweloperskie 0,6% PKB. Popyt łączny tworzony przez budownictwo mieszkaniowe jest jednak zdecydowanie wyższy, gdyż wybudowane mieszkania najczęściej są wykańczane i wyposażane⁵⁴.

Tabela 6. Liczba podmiotów i osób zatrudnionych w sektorze

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów			2021/2020		Pracujący (faktyczne miejsce pracy)
		2020	2021	I kw. 2022		2020	
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	275 795	286 004	287689	10 209	103,7%	212 303

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 7. Nowo zarejestrowane podmioty

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Nowo zarejestrowane w rejestrze Regon			
		2020	2021	2021/2020	
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9873	12343	2 470	125,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

⁵³ <https://kwalifikacje.edu.pl/wp-content/uploads/Sektorowa-Rama-Kwalifikacji-Nieruchomosc%CC%81ci-Internet.pdf>, dostęp: 25.05.2022.

⁵⁴ Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2020 r, Narodowy Bank Polski, Warszawa wrzesień 2021, https://www.nbp.pl/publikacje/rynek_nieruchomosci/raport_2020.pdf

Sektor nieruchomości nie obejmuje działań związanych ani z budową budynków (PKD 41), ani innych obiektów (PKD 42), nie pokrywa się w szczególności z sektorem budownictwa.

Sektor eventowy (organizacji imprez)

Według ekspertów branży eventowej, w sektorze działa około 38,3 tys. firm (PKD 82.30.Z – działalność związana z organizacją targów wystaw i kongresów). W Polsce średnio organizowanych jest 7,2 tys. imprez masowych rocznie. Wartość tego sektora to ok. 3 mld zł. Branża eventowa odpowiada za 1,5% polskiego PKB. W branży działają głównie firmy mikro (94%), zatrudniające od 1 do 9 pracowników. Firmy małe (od 10 do 49 osób pracujących) stanowią 2,5%, średnie (50–249 pracowników) – 0,5%. Warto zauważyć, że sektor ma wpływ na około 220 tys. miejsc pracy. Pandemia bardzo mocno zmieniła działania sektora. Ograniczenie możliwości spotkań i uczestniczenia w imprezach przeniosło część działalności do sieci. Zaczęto organizować wydarzenia online. W branży panuje przekonanie, że eventy online będą kontynuowane, a nowe możliwości techniczne spowodują jeszcze większy wzrost popularności eventów hybrydowych. Coraz ważniejsze wydarzenia i na coraz na większą skalę będą organizowane w takiej formule. Zmiana ta wpływa na zapotrzebowanie na inne niż dotychczas kompetencje. Rozwój technologii, na co liczy branża, pozwoli m.in. na poprawę interakcji między uczestnikami online i offline czy grywalizację⁵⁵.

Sektor eventowy nie pokrywa się z obszarem działalności innych rad sektorowych. Merytorycznie najbliższą jest mu do Sektorowej Rady ds. Kompetencji Komunikacji Marketingowej jednak działalność związana z organizacją targów wystaw i kongresów nie jest objęta działaniami tej rady.

Przemysł meblowy

Polska jest jednym z najszybciej rozwijających się pod względem poziomu produkcji rynków meblarskich w Unii Europejskiej. Świadcą o tym wysokie miejsca w globalnych rankingach produkcji i eksportu mebli (w 2021 r. 4. miejsce po Chinach, Niemczech i Włoszech)⁵⁶.

Liczba pracujących w branży osób przekracza 200 tysięcy⁵⁷. Liczba podmiotów gospodarczych w przemyśle meblarskim w 2021 r. wzrosła o 5,6% względem 2020 r., a nowo zarejestrowanych – o 14,1%.

⁵⁵ <https://mojafirma.infor.pl/biznes/5393981,Branza-eventowa-Podsumowanie-roku-2021trendy-na-2022.html>, dostęp: 09.06.2022.

⁵⁶ <http://oigpm.org.pl/art/files/380>

⁵⁷ <http://oigpm.org.pl/867/rekordowy-rok-dla-polskich-producentow-mebli>

Tabela 8. Liczba podmiotów w sektorze

Sekcja/dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów			2021/2020	
		2020	2021	I kw. 2022		
Sekcja C, dział 31	Produkcja mebli	34 415	36 351	36 492	1 936	105,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 9. Nowo zarejestrowane podmioty

Sekcja/dział PKD	Nazwa działu	Nowo zarejestrowane w rejestrze Regon			
		2020	2021	2021/2020	
Sekcja C, dział 31	Produkcja mebli	2 785	3 178	393	114,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Krajowy sektor meblowy wyraźnie skorzystał z trendu powszechnego przejścia na home office tak w Polsce jak i w UE⁵⁸. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz szacunków B+R Studio, udział produkcji sprzedanej mebli w Polsce w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2021 r. wzrósł do 2,23%⁵⁹. Zdecydowana większość produktów tej branży jest przeznaczona na eksport. Mebli są eksportowane głównie do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Czech, Francji, Holandii, Szwecji. Według Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Producentów Mebli (OIGPM) przychody polskiej branży meblarskiej wyniosły w 2021 r. 59,9 mld złotych (+ 18% r/r)⁶⁰.

Do czynników istotnie zmieniających przemysł meblarski zaliczane są⁶¹:

- automatyzacja i robotyzacja produkcji;
- innowacje materiałowe, funkcjonalne i wzornicze;
- rozwój poprzez bezpośrednie usługi (personalizacja – wymiary, układ funkcjonalny, dobór kolorystyczny oraz dostawa wprost do domu z wykorzystaniem e-handlu).

Transformacja cyfrowa branży meblarskiej, modernizacja parku maszynowego z mocnym wskazaniem na automatyzację produkcji, która nabiera coraz większego rozpędu, wymaga od pracowników firm nie tylko doświadczenia i dobrego rzemiosła, ale również umiejętności połączenia wielu dziedzin, jak zarządzanie projektami, efektywność kosztowa i nowoczesne materiały, które odpowiadają obecnie panującym trendom. Do tego wszystkiego potrzeba

⁵⁸ https://www.santander.pl/_files/1510719

⁵⁹ <http://oigpm.org.pl/art/files/380>

⁶⁰ <http://oigpm.org.pl/867/rekordowy-rok-dla-polskich-producentow-mebli>

⁶¹ Grupa Polskiego Funduszu Rozwoju. Polskie Meble. Inwestycje dla Polski https://www.paih.gov.pl/files/?id_plik=30887

również świeżej wizji – nowoczesnego myślenia o projektach realizowanych dla najbardziej wymagających kontrahentów z całego świata.

Branża kosmetyczna/ beauty

Polska branża kosmetyczna przez długi czas była silnie zdominowana przez koncerny zagraniczne, a obecnie swój wzrost opiera głównie na szybko rozwijających się polskich firmach⁶². Efekty coraz większej aktywności krajowych producentów kosmetyków na arenie międzynarodowej odzwierciedlają dane dotyczące udziału Polski w unijnym eksporcie kosmetyków. Po uwzględnieniu olejków eterycznych i mieszanin substancji zapachowych, stosowanych bardziej jako surowce kosmetyczne, które krajowa branża wytwarza jedynie w marginalnym stopniu, udział ten wyniósł w 2020 r. niemal 7%. Aktualnie największą rolę krajowi wytwórcy odgrywają w segmentach: wyrobów toaletowych (ponad 12% udział w eksporcie państw UE), zwłaszcza w takich kategoriach jak produkty do golenia i higieny jamy ustnej, dezodoranty, a także kosmetyki kąpielowe (udział na poziomie 13–18%); kosmetyków kolorowych (prawie 11%), szczególnie przeznaczonych do wykonywania manicure i pedicure (niemal 17%) oraz makijażu oczu (niecałe 12%), a także kosmetyków do pielęgnacji skóry i włosów (około 8%). Jedynym segmentem, w którym polski przemysł kosmetyczny odgrywa drugorzędną rolę są kosmetyki zapachowe wraz z surowcami do ich produkcji (3%)⁶³.

Branża kosmetyczna to duża sieć powiązanych ze sobą wzajemnie podmiotów specjalizujących się również w dostarczaniu zróżnicowanych usług, w tym fryzjerstwo, pielęgnację skóry, włosów oraz inne zabiegi kosmetyczne. Ocena rzeczywistych rozmiarów tego sektora nie jest wobec tego prosta. Według danych bazy ALEO.com⁶⁴ w kategorii Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne (PKD 96.02. Z) znajduje się 364 739 firm, a liczba salonów prowadzących działalność w zakresie tatuażu i piercingu wynosi 494 157.

Najczęściej stosowanym modelem prowadzenia biznesu jest salon oferujący szeroką gamę zabiegów, zamiast jednej, sprofilowanej działalności. Właściciele tłumaczą to faktem, iż nie opłacalne jest skupianie się na jednym typie usług. Dominuje przekonanie o potrzebie kompleksowej obsługi klientki w jednym miejscu. Stąd też częsta sytuacja łączenia salonu kosmetycznego z usługami fryzjerskimi albo pod szyldem jednego właściciela albo na zasadach wzajemnej rekomendacji i współpracy.

Rozwojowi rynku usług kosmetycznych sprzyjają ogólnoświatowe trendy m.in. postęp technologiczny, cyfryzacja, wzrost świadomości prozdrowotnego stylu życia i dbania o urodę,

⁶²

https://secure.sitebees.com/file/attachment/1999251/74/Kosmetyki_raport+Pekao_wrzesie%C5%84+2021.pdf.

⁶³ <https://media.pekao.com.pl/pr/692189/krajowa-branża-kosmetyczna-ma-sie-swietnie-pomimo-pandemii>.

⁶⁴ <https://aleo.com/pl/>

a jednocześnie przyłożenie większej wagi do kwestii środowiskowych⁶⁵. Coraz częściej klienci sięgają po spersonalizowane ułatwienia, które mają zaspokoić ich potrzebę wyrażenia siebie, a salony kosmetyczne i fryzjerskie wspierane są przez wirtualną asystentkę, która m.in. potrafi przeprowadzić rozmowę z klientem, zadba o zadania administracyjno-promocyjne, obsługę rezerwacji etc.

Rosnące wymagania dotyczące jakości usług oraz produktów konsumenckich, takich jak preparaty kosmetyczne, leki, żywność i inne, jak też składników i surowców wykorzystywanych do ich produkcji i wytwarzania nierozłącznie związane są z koniecznością posiadania oraz poszerzenia specjalistycznej wiedzy i odpowiednich umiejętności. Właśnie dlatego powstaje coraz większe zapotrzebowanie na wysokiej klasy specjalistów.

Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych

Przemysł elektroniczny jest jedną z gałęzi przemysłu elektromaszynowego, obejmuje on produkcję⁶⁶:

- elementów elektronicznych (PKD 26.11),
- elektronicznych obwodów drukowanych (PKD 26.12),
- komputerów i urządzeń peryferyjnych (PKD 26.20),
- telefonów i urządzeń transmisyjnych, stosowanych do elektronicznego przesyłania sygnałów drogą przewodową lub za pomocą fal przy pomocy nadajników radiowych, telewizyjnych oraz urządzeń transmisji bezprzewodowej (PKD 26.30),
- elektronicznego sprzętu powszechnego użytku (PKD 26.40),
- instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych (PKD 26.51),
- zegarków i zegarów (PKD 26.52),
- urządzeń napromieniowujących, sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego (PKD 26.60),
- instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego (PKD 26.70),
- magnetycznych i optycznych niezapisanych nośników informacji (PKD 26.80).

Według danych GUS⁶⁷ w 2020 r. działalność w zakresie produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych prowadziło 3549 podmiotów gospodarczych, w tym 496 to są

⁶⁵ Więcej informacji na stronie [versum.pl](https://www.akademiaversum.pl/12-najwazniejszych-trendow-ryнку-beauty-2020-roku/), <https://www.akademiaversum.pl/12-najwazniejszych-trendow-ryнку-beauty-2020-roku/>

⁶⁶ Szerzej na temat <http://www.klasyfikacje.gofin.pl/pkd/5,2,1458,produkcja-komputerow-wyrobow-elektronicznych-i-optycznych.html#D26>

⁶⁷ Rocznik Statystyczny Przemysłu 2021; https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/5/15/1/rocznik_statystyczny_przemyslu_2021.pdf.

przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej. W produkcji wyrobów komputerowych, elektronicznych i optycznych w 2020 r. zatrudnionych było ponad 55 tys. osób, z czego ponad 40% stanowiły kobiety. Wartość produkcji sprzedanej MSP⁶⁸ w 2020 r. była wyższa niż rok wcześniej o 5,6% i wyniosła 41793,8 mln zł⁶⁹.

Obecnie numery: PKD 26.20, PKD 26.30, PKD 26.51 i PKD 26.52 są ujęte w zakresie działania Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Przemysł Lotniczo-Kosmiczny.

Wśród trendów, które zmieniają sektor elektroniczny eksperci Invest in Pomerania wyróżnili następujące⁷⁰:

- związane z nowymi technologiami, które są podstawą przemysłu elektronicznego. Sztuczna inteligencja (AI), Internet Rzeczy (IoT), sieć 5G czy big data to dominujące innowacje technologiczne rozwijane na rynku i zmieniające jego oblicze. Według Markets and Markets⁷¹ globalny rynek sztucznej inteligencji wzrośnie z 51,27 mld USD (w 2021 r.) do 309,6 mld USD do 2026 r. przy rocznej stopie wzrostu (CAGR) wynoszącej 39,7% w okresie prognozy. Internet rzeczy odnosi się do miliardów urządzeń fizycznych na całym świecie, które są podłączone do Internetu, zbierają i udostępniają dane za pomocą umieszczonych w nich czujników. Internet Rzeczy to bez wątpienia kolejny z najważniejszych trendów technologicznych ostatnich lat. Z każdym rokiem jego zastosowanie przybiera na znaczeniu. Wraz z rozwojem sztucznej inteligencji i internetu rzeczy, technologii, które przetwarzają i będą przetwarzały niezliczone ilości danych, konieczne jest zapewnienie skalowalnej przepustowości i mocy obliczeniowych sieci do ich obsługi. 5G, czyli standard łączności piątej generacji, to zupełnie nowy poziom łączności, który ma zapewnić szybszy transfer danych, mniejsze opóźnienia i ulepszoną funkcjonalność w celu połączenia większej liczby urządzeń w jednym systemie;
- automatyzacja i robotyzacja fabryk jest trendem od lat postępującym w produkcji elektroniki. Szybki rozwój tej branży, ogromny wzrost złożoności układów systemów elektronicznych, braki kadrowe i nacisk na szybszą produkcję od samego początku wymagały stosowania środków automatyzacji na wszystkich etapach produkcji systemów i komponentów elektronicznych⁷²;

https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/5/14/1/rocznik_sta_tystyczny_przemyslu_2020-ostat.pdf

⁶⁸ Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

⁶⁹ W cenach bieżących.

⁷⁰ <https://investinpomerania.pl/plik/XocxmQL1Kf7MGJf0dg-AZvgCGRNxRxsMXHXgz5Ft7IU>,

⁷¹ Precedence Research, Recently Announced Report on Semiconductor Market – Global Industry Analysis, Size, Share, Growth, Trends, Regional Outlook, and Forecast 2021 to 2030

⁷² <https://www.rp.pl/biznes/art18914931-fabryka-intela-polska-walczy-o-najwieksza-inwestycje-w-historii>

- wykorzystanie czystej energii w produkcji, w tym ograniczenie emisji CO2 oraz transformacja energetyczna w kierunku zielonej energii są jednymi z ważniejszych tematów podnoszonych na wielu szczeblach polityki i gospodarki energetycznej na całym świecie, w tym w Polsce;
- zmiany w łańcuchach dostaw. Obecnie dostawcy komponentów elektronicznych nagradzają klientów, którzy mieli długoterminowe umowy kupna, przedłużając się o rok lub dwa, traktując ich priorytetowo przed kupującymi w panice na rynku. Może to oznaczać przebudowę strategii dostaw, aby zapewnić im większą odporność. Filozofia zakupów just-in-time, gdzie kładzie się nacisk na ograniczanie zapasów do minimum i stosowanie krótkoterminowych, elastycznych umów, które można było szybko dostosować do zmian popytu, może zostać częściowo zrewidowana na rzecz budowania większych zapasów⁷³.

Procesy produkcyjne w przemyśle elektronicznym charakteryzują się wysoką specjalistyczną technologią miniaturyzacji. Produkty będące efektami działalności klasyfikowanej jako PKD 26 zawierają wiele elementów elektronicznych, w tym układy scalone. Wpływa to m.in. na specyfikę pracy w tej branży. Od pracowników wymagane jest, aby dostrzegali trendy panujące na rynku, a także umieli je przewidywać i wyprzedzać. Warto więc mieć otwarty umysł i rozwijać kreatywność. Ważne są także umiejętności interpersonalne – gdy jest się członkiem dużych zespołów projektowych efektywna komunikacja jest niezbędnym warunkiem skutecznej współpracy. Niezbędna jest także znajomość co najmniej jednego języka obcego. Pracując nad urządzeniami które będą wykorzystywane na całym świecie konieczne jest utrzymywanie kontaktu z członkami zespołu z zagranicznych oddziałów firmy. Warto wskazać jeszcze jeden istotny element, który może zdecydować o sukcesie w pracy w przemyśle elektronicznym. Jest nim wyobraźnia. Projektując urządzenia trzeba patrzeć na nie oczami użytkownika. Dotyczy to zarówno designu, funkcjonalności, oprogramowania, jak i interfejsu.

Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana

Produkcja maszyn i urządzeń jest jednym z podstawowych filarów przemysłu. Produkcja ta znajduje się w PKD w następujących podklasach:

- produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych (28.11),
- produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego (28.12),
- produkcja pozostałych pomp i sprężarek (28.13),
- produkcja pozostałych kurków i zaworów (28.14),

⁷³ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-12-11/tsmc-in-early-stage-contact-with-germany-about-potential-plant>

- produkcja łożysk, kół zębatach, przekładni zębatach i elementów napędowych (28.15),
- produkcja pieców, palenisk i palników piecowych (28.21),
- produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków (28.22),
- produkcja maszyn i sprzętu biurowego, z wyłączeniem komputerów i urządzeń peryferyjnych (28.23),
- produkcja narzędzi ręcznych mechanicznych (28.24),
- produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych (28.25),
- produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana (28.29),
- produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa (28.30),
- produkcja maszyn do obróbki metalu (28.41),
- produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych (28.49),
- produkcja maszyn dla metalurgii (28.91),
- produkcja maszyn dla górnictwa i do wydobywania oraz budownictwa (28.92),
- produkcja maszyn stosowanych w przetwórstwie żywności, tytoniu i produkcji napojów (28.93),
- produkcja maszyn dla przemysłu tekstylnego, odzieżowego i skórzanego (28.94),
- produkcja maszyn dla przemysłu papierniczego (28.95),
- produkcja maszyn do obróbki gumy lub tworzyw sztucznych oraz wytwarzania wyrobów z tych materiałów (28.96),
- produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana (28.99).

Numer PKD 29.99 jest obecnie ujęty w obszarze działania Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Przemysł Lotniczo-Kosmiczny.

Według danych GUS⁷⁴ w ciągu 2020 r. działalność w zakresie produkcji maszyn i urządzeń prowadziło 5748 podmiotów gospodarczych, w tym 1538 z liczbą pracujących 10 osób i więcej. W 2020 r. w produkcji tej zatrudnionych było około 120 tys. osób, z czego ponad

⁷⁴ Rocznik Statystyczny Przemysłu 2021

https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/5/15/1/rocznik_statystyczny_przemyslu_2021.pdf; Rocznik Statystyczny Przemysłu 2020

https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/5/14/1/rocznik_statystyczny_przemyslu_2020-ostat.pdf

16,8% stanowią kobiety. Wartość produkcji sprzedanej MSP⁷⁵ w 2020 r. była niższa niż rok wcześniej o 12,4% i wyniosła 43725,7 mln zł⁷⁶.

Produkcja przemysłowa rozwija się bardzo dynamicznie i znajduje się w fazie wielkich zmian. Do trendów, które aktualnie kształtują i będą kształtować produkcję zaliczają⁷⁷:

- konserwacja predykcyjna, która pozwala ograniczyć nieplanowane przestoje, wydłużyć żywotność maszyn o wiele lat i obniżyć koszty. Korzystając z różnych parametrów wydajnościowych i automatyzując proces gromadzenia danych za pomocą technologii, producenci mogą wykorzystać analitykę predykcyjną do śledzenia wydajności sprzętu. Pomaga to w zapewnieniu optymalnych poziomów wydajności;
- zaawansowana automatyzacja. Mniejsze zaangażowanie człowieka w powtarzalne i niebezpieczne operacje sprawia, że linia produkcyjna jest bezpieczniejsza i korzystniejsza dla fabryk;
- Przemysł 5.0. Przemysłowy Internet Rzeczy (IIoT – ang. Industrial Internet of Things) określany również jako Przemysł 4.0 przyczynił się do poprawy sytuacji wielu producentów. Usprawnił widoczność operacyjną, obniżył koszty, skrócił czas produkcji i zapewnił wyższej jakości obsługę klienta. Przemysł 4.0 łączy w sobie cyfrową transformację produkcji, wytwarzania i działań operacyjnych. Podczas gdy czwarta rewolucja przemysłowa skupiała się na wykorzystaniu technologii w celu optymalizacji metod produkcji, piąta polega na współpracy człowieka z maszyną;
- sztuczna inteligencja (AI) pomaga w procesach przemysłowych na wiele sposobów, w tym w zarządzaniu zapasami, widoczności łańcucha dostaw, redukcji kosztów magazynowania, śledzeniu aktywów, dokładności prognozowania, redukcji kosztów transportu i kontroli jakości;
- nowe strategie rekrutacyjne. Sektor produkcyjny boryka się z bezprecedensową ilością wolnych miejsc pracy dla wykwalifikowanych pracowników, a także z niedoborami w łańcuchu dostaw. Pracodawcy muszą zadbać o zapewnienie elastyczności pracy oraz premii za poleconych pracowników, aby utrzymać ich na stanowiskach;
- przejście z B2B na B2C. Aby skutecznie dotrzeć do konsumentów, firmy powinny zdecydować się na platformę e-commerce, która obsługuje zarówno platformy sprzedażowe B2B, jak i B2C. Wybrana platforma e-commerce powinna zapewniać wizualizację wszystkich kontaktów B2B i B2C danej organizacji, a także realizację

⁷⁵ Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej.

⁷⁶ W cenach bieżących.

⁷⁷ <https://knowhow.distrelec.com/pl/produkcja/najwazniejsze-trendy-w-produkcji-przemyslowej/>

i śledzenie zamówień, bezpieczne płatności, zarządzanie obsługą klienta oraz śledzenie działań sprzedażowych i marketingowych;

- onshore zamiast offshore. Ze względu na ciągły wzrost kosztów transportu, należy skupić się na zwiększeniu sprzedaży na własnym terenie;
- zrównoważony rozwój. Wraz ze wzrostem kosztów energii i materiałów, wiele firm już teraz tworzy metody biznesowe zrównoważone pod względem ekonomicznym i środowiskowym. Co więcej, zaostrzają się przepisy, a klienci i inwestorzy grawitują w kierunku bardziej zrównoważonych marek i praktyk biznesowych.

Oprócz wymienionych powyżej sektorów biznesowych zaproponowano dwa sektory „niebiznesowe”, ale istotne z punktu widzenia gospodarki. **Sektor edukacji** jest kluczowy dla ciągłego dostosowywania kompetencji osób uczących się do zmieniającego się dynamicznie otoczenia. W sektorze edukacji pracuje ponad 1,2 mln. osób. Natomiast **sektor sportu**, jako potencjalny obszar zainteresowania rady ds. kompetencji, może być istotny ze względu na profesjonalizację sportu. Z danych GUS⁷⁸ wynika, że w klubach sportowych ćwiczy ponad 1 mln Polaków. Większość z nich to młodzież do 18 roku życia. Zwrócenie uwagi na profesjonalizację działalności, podnoszenie kompetencji osób pracujących w sektorze sportu jest ważne ze względu na jego znaczenie dla poprawy jakości życia przekładającej się także na zdrowie mieszkańców Polski.

Edukacja

Sektor edukacji jest opisany godnie z ustawą z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w jego skład wchodzi m.in.

- przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego,
- szkoły podstawowe,
- szkoły ponadpodstawowe,
- szkoły artystyczne.

Poza wyżej wymienionymi szkołami elementami systemu oświaty są także:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- placówki kształcenia ustawicznego oraz centra kształcenia zawodowego,
- placówki artystyczne,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży

⁷⁸ *Kultura fizyczna w Polsce w 2018 r.*, GUS, 2019.

- placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (bursy, domy wczasów dziecięcych),
- placówki doskonalenia nauczycieli,
- biblioteki pedagogiczne.

Do systemu oświaty regulowanego wspomnianą ustawą nie należą szkoły wyższe, jednak ze względu na cel działania rad sektorowych i one powinny być włączone do sektora edukacji.

Z danych GUS⁷⁹ wynika, że wydatki na edukację i naukę w Polsce wyniosły w 2020 r. 4,92% PKB.

Tabela 10. Liczba podmiotów i osób zatrudnionych w sektorze

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów			2021/2020		Pracujący (faktyczne miejsce pracy)
		2020	2021	I kw. 2022			2020
Sekcja P	Edukacja	157 594	165 376	166278	7 782	104,9%	1 204 399

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 11. Nowo zarejestrowane podmioty

Sekcja PKD	Nazwa sekcji	Nowo zarejestrowane w rejestrze regon		
		2020	2021	2021/2020
Sekcja P	Edukacja	8 855	11 253	2 398 127,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sektor edukacji obejmowałby PKD 85.1 do 85.4 (włącznie) nie pokrywając się z działalnością, którą zajmuje się Sektorowa Rada ds. Kompetencji Usług Rozwojowych (czyli pozaszkolnymi formami edukacji).

Sport

Sport (PKD 93.1) może być rozumiany jako „wszelkie formy aktywności fizycznej, które poprzez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane stawiają sobie za cel wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach”⁸⁰. Wydatki na sport wynosiły w 2021 r. 0,3%

⁷⁹ <https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/>

⁸⁰ Biała Księga Sportu, 391 wersja ostateczna. (2007). Bruksela: Komisja Wspólnot Europejskich, 2., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>, dostęp: 25.05.2022.

PKB. W 2018 r. branża sportu wygenerowała łącznie 9,63 mld zł wartości dodanej⁸¹. Według najnowszych danych⁸² w 2019 r. sport wygenerował już 47,5 mld zł (ponad 2% PKB).

Tabela 12. Liczba podmiotów i osób zatrudnionych w sektorze

Sekcja/dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów			2021/2020		Pracujący (faktyczne miejsce pracy)
		2020	2021	I kw. 2022		2020	
Sekcja R, dział 93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	54 629	55 954	56 007	1 325	102,4%	Brak danych na poziomie działu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 13. Nowo zarejestrowane podmioty

Sekcja/dział PKD	Nazwa działu	Nowo zarejestrowane w rejestrze region			
		2020	2021	2021/2020	
Sekcja R, dział 93	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4202	4798	596	114,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaproponowany obszar działania rady nie będzie pokrywał się z innymi sektorami, w których działają rady ds. kompetencji.

2.3. Przekształcenia obecnie działających rad

Działające rady sektorowe zostały powoływane w ramach różnych konkursów. Część z nich działa od 2016 r., część od 2019. Rady obejmują swoją działalnością sektory homogeniczne (patrz: Tabela 1) lub bardzo zróżnicowane. W tym drugim przypadku bardzo trudno jest wypracować radom wspólne rekomendacje i podejmować działania adresowane do całego, zdefiniowanego przez radę, sektora. Z tego względu wydaje się wskazany przegląd spójności sektora i możliwości objęcia go działaniem rady. Spójność sektora może być analizowana pod względem możliwych, wspólnych działań na rzecz podnoszenia kompetencji w sektorze (wspólnych dla wszystkich PKD objętych działaniami rady). Dobrym momentem do takiego przeglądu jest koniec okresu, na jaki została powołana rada i wnioskowanie o przedłużenie

⁸¹ https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2019/08/Raport_PIE-Sport-gospodarka.pdf, dostęp: 26.06.2022.

⁸² <https://images.pb.pl/pdf/b075f55d-f13c-522f-ab23-226d06fe58c8/SpotData%20-%20Rola%20sportu%20w%20gospodarce%20-%202022%2009%2006.pdf>, dostęp: 08.09.2022

okresu finansowania. W wyniku analizy może okazać się, że niektóre podsektory obecnie objęte pracami rad należałoby wydzielić i powołać nowe rady. Uwzględnienie takiej możliwości na etapie planowania konkursów i środków na działania rad sektorowych, uelastyczyłoby obecny system i pozwoliłoby na lepszą realizację celu działania rad, jakim jest dopasowanie systemu edukacji do potrzeb systemu gospodarczego i zbudowanie kompetencji pożądaných w poszczególnych branżach.

2.4 Ograniczenia dla rozwoju nowych rad sektorowych

Jednym z głównych ograniczeń dla tworzenia rad jest oczywiście sposób definiowania sektora. Każda przyjęta klasyfikacja będzie ograniczeniem i wraz z rozwojem gospodarki, w tym rozwojem technologicznym, będą powstawały branże niesklasyfikowane, w których rady nie będą mogły powstawać.

Jednak kluczowym ograniczeniem może być sam system powoływania rad sektorowych polegający na przeprowadzaniu konkursów, w których ustalone kryteria zawężają zarówno grono podmiotów, które radę mogą stworzyć, jak i samo definiowanie sektora (np. przez określenie minimalnej liczby pracujących w sektorze czy minimalnej liczby przedsiębiorstw). Ograniczenie stanowi także sposób i wielkość finansowania działalności rad oraz zaangażowanie interesariuszy. Zgodnie z wynikami badania ewaluacyjnego⁸³ wszystkie Rady borykają się z trudnościami natury finansowej. Jednym z problemów jest też utrzymanie aktywności członków Rad w sytuacji zwoływania posiedzeń plenarnych. Problem ten był wyjątkowo widoczny w przypadku rad, których członkowie są rozproszeni przestrzennie. Udało się go znacząco ograniczyć dzięki wprowadzeniu możliwości zdalnego uczestnictwa w posiedzeniach.

Ograniczeniem w tworzeniu rad sektorowych może także być trudność w dostępie lub finansowaniu prac ekspertów. Brak ten może skutkować niezrealizowaniem lub niewłaściwą realizacją zadań polegających na prowadzeniu badań w zakresie luk kompetencyjnych, opracowywaniu rekomendacji czy propozycji zmian legislacyjnych.

Według cytowanego wcześniej raportu Międzynarodowej Organizacji Pracy⁸⁴ najbardziej skutecznym modelem finansowania działania rad sektorowych jest model hybrydowy (mieszany), w którym z funduszy publicznych opłacane są usługi i produkty zamawiane przez podmioty publiczne, a rady mogą prowadzić działalność zarobkową na rzecz podmiotów trzecich (np. działalność szkoleniową i doradczą). Oczywiście zasady finansowania muszą być zapisane w regułach funkcjonowania rad. Model mieszany zapewnia z jednej strony bezpieczeństwo działania rady, a z drugiej daje jej możliwość uczestniczenia w rynku tak jak

⁸³ Raport końcowy. Ocena funkcjonowania Sektorowych Rad ds. Kompetencji opracowany na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości przez Fundację Rozwoju Badań społecznych, Kraków, grudzień 2020 <https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/RAPORT-KOCOWY---Sektorowe-Rady-Kompetencji.pdf>, dostęp 30.05.2022.

⁸⁴ https://www.ilo.org/skills/areas/skills-policies-and-systems/WCMS_818528/lang--en/index.htm

innym podmiotom komercyjnym. Możliwe jest także finansowanie działania rady ze składek firm działających w sektorze albo zawarcie przez PARP z podmiotami prowadzącymi rady sektorowe porozumień, które utworzyłyby sekretariaty rad sektorowych odpowiedzialne za współpracę z PARP. Nadanie osobowości prawnej albo porozumienia z PARP regulowałyby funkcjonowanie rad sektorowych i podmiotów, które by je obsługiwały, np. w zakresie obsługi członków rad sektorowych, prowadzenia działań zapisanych w ustawie o utworzeniu PARP. Na mocy porozumień PARP konsultowałaby swoje działania na rzecz sektorów w obszarze podnoszenia kompetencji, np. dofinansowanie działań prowadzonych przez sekretariaty rad oraz dofinansowanie wdrażania rekomendacji rad.

Członkowie Rad reprezentują przede wszystkim przedsiębiorców zarówno bezpośrednio, jak i przez organizacje branżowe. Nie zawsze udaje się uzyskać zaangażowanie innych interesariuszy. Może stanowić to ograniczenie realizacji celów rad, które nie są związane bezpośrednio ze wsparciem zatrudnienia i mobilności pracowników. Dość mała reprezentacja instytucji nauki i edukacji utrudnia dwukierunkowe negocjowanie zmian w systemie nauki i szkolnictwa oraz programach nauczania, co powoduje, że cel inwestowania w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie jest realizowany w ograniczonym stopniu. Bardzo niska reprezentacja administracji publicznej w radach powoduje zaś, że cel wzmacniania potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej realizowany jest przez rady w bardzo małym stopniu.

Ważne jest, aby wzmocnić zaangażowanie członków rad. Można to osiągnąć m.in. przez poprawę rozpoznawalności rad, wzmocnienie ich roli w sektorach np. przez prezentację i wymianę dobrych praktyk, uznanie rad przez większość interesariuszy za ważny element sektora, za „platformę” łączącą system edukacji, pracodawców i sferę publiczną (np. regulatorów). Rady powinny także przestać działać na zasadzie projektu o określonych ramach czasowych, powoduje to bowiem znaczne skrócenie perspektywy planowanych działań i chęć osiągnięcia rezultatów krótkoterminowych w miejsce realizacji celów długoterminowych.

Podsumowanie

Analizując sektory z potencjałem do tworzenia nowych rad sektorowych warto spojrzeć szerzej na działające już rady. Rady są powołane, aby realizować cztery główne cele:

- pozyskiwanie wiedzy od przedsiębiorców na temat potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych występujących na rynku pracy w danym sektorze gospodarki,
- upowszechnianie informacji na temat potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych w danym sektorze gospodarki,
- inicjowanie współpracy przedsiębiorców z uczelniami oraz
- innymi podmiotami, formułowanie rekomendacji w zakresie dostosowania kadr gospodarki do aktualnych potrzeb przedsiębiorców w danym sektorze gospodarki.

Cele te mogą być osiągnięte przy zaangażowaniu wszystkich interesariuszy: przedsiębiorców, przedstawicieli edukacji, samorządu gospodarczego, itp. W swoich działaniach rady powinny korzystać z wielu źródeł informacji dotyczących zapotrzebowania na kwalifikacje. Jednym z nich są opracowane w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji sektorowe ramy kwalifikacji. W raporcie zaprezentowano zestawienie obszarów działania rad i zakres objęty ramami, które nie zawsze się pokrywają.

Rozpatrując potrzebę tworzenia kolejnych rad sektorowych, warto spojrzeć na doświadczenia innych krajów nie tylko europejskich, jak Czechy czy Wielka Brytania, ale także bardziej odległych. Widać duże zróżnicowanie w podejściu do tworzenia rad. Znajdziemy przykłady, jak Nowa Zelandia, w których mamy kilka rad pokrywających bardzo szeroko zdefiniowane branże, oraz kraje takie jak RPA, gdzie działa 20 rad. Polska przyjmuje model, w którym sektory opisuje się dość szczegółowo co pozwala na dużą identyfikację interesariuszy z branżą.

Ważne z punktu widzenia rad jest to, w jaki sposób branża jest definiowana. Często, także w Polsce, definicja branży opiera się na klasyfikacji statystycznej (takiej jak PKD). Ogranicza ona z jednej strony wydzielenie nowych branż, ale z drugiej daje możliwość analizy zbieranych w ramach statystyki publicznej danych o zatrudnieniu, liczbie firm, czy udziale w PKB. Proponując nowe sektory, w których mogłyby powstać rady, autorzy raportu oparli się głównie na strukturze PKD. Wyjątkiem jest e-commerce, który jest częścią sekcji handel, ale ze względu na swój dynamiczny rozwój i skalę może być potraktowany jako odrębna branża. Autorzy raportu wskazują również na zasadność tworzenia rad dla sektorów: energetyka, transportowo-logistyczny, obsługa nieruchomości, organizacja eventów oraz edukacja i sport.

Ograniczeniem w tworzeniu i działaniu rad wydaje się przede wszystkim niskie zaangażowanie interesariuszy, które w ocenie autorów raportu byłoby większe, gdyby rady były bardziej rozpoznawalne i widoczne. Problemem zgłaszanym przez członków rad jest także finansowanie ich działania. Doświadczenia innych krajów dają pewne wskazówki, jak ten problem mógłby zostać rozwiązany w Polsce.

Bibliografia

1. 12 najważniejszych trendów na rynku beauty w 2020 roku.
<https://www.akademiaversum.pl/12-najwazniejszych-trendow-rynku-beauty-2020-roku/>
2. A Resource Guide on Sector Skills Bodies. International Labour Organisation (ILO), kwiecień 2021 https://www.ilo.org/skills/areas/skills-policies-and-systems/WCMS_818528/lang--en/index.htm
3. Barometr sektorowy 2022. Kluczowe trendy i przewidywania dla wybranych branż polskiej gospodarki. Bank PeKaO SA, styczeń 2022
https://www.pekao.com.pl/dam/jcr:bb73e464-83e6-4e9c-bcfd-9cdb92dcc40f/outlook%20sektorowy%202022_wersja%20koncowa.pdf
4. Dekada sukcesów, pandemia i co dalej? Perspektywy krajowej branży kosmetycznej w postkryzysowej rzeczywistości. Bank PeKaO SA
https://secure.sitebees.com/file/attachment/1999251/74/Kosmetyki_raport+Pekao_wrzesnie%C5%84+2021.pdf
5. Fabryka Intelta. Polska walczy o największą inwestycję w historii
<https://www.rp.pl/biznes/art18914931-fabryka-intela-polska-walczy-o-najwieksza-inwestycje-w-historii>
6. Feasibility study for setting-up a European Sector Skills Council for the Sport and Active Leisure sector. Final report. ESSC-SPORT, 2014 http://eose.org/wp-content/uploads/2014/03/D13_ESSC_Detailed_Final_Report.pdf
7. Focus on electronics sector in Pomerania 2022
<https://investinpomerania.pl/plik/XocxmQL1Kf7MGJf0dg-AZvgCGRNxRxsMXHXgz5Ft7IU>
8. Kondycja branży eventowej. Bisnode, 2020 <https://www.dnb.com/pl-pl/wiedza/newsy-artykuly/branza-eventowa/>
9. Krajowa branża kosmetyczna ma się świetnie, pomimo pandemii
<https://media.pekao.com.pl/pr/692189/krajowa-branza-kosmetyczna-ma-sie-swietnie-pomimo-pandemii>
10. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Dz.U. 2020 poz. 299
11. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o systemie oświaty Dz.U. 2021 poz. 1915
12. Perspektywy rozwoju rynku e-commerce w Polsce w latach 2021-2026. PwC, 2021
<https://www.slideshare.net/PwCPolska/analiza-rynku-ecommerce-w-polsce-20212026-242474281>
13. Polskie sportowe PKB. Jaką wartość dla gospodarki stanowi aktywność fizyczna i produkty z nią związane. SPOTDATA, Warszawa, wrzesień 2022

14. Najważniejsze trendy w produkcji przemysłowej,
<https://knowhow.distrelec.com/pl/produkcja/najwazniejsze-trendy-w-produkcji-przemyslowej/>
15. Polskie meblarstwo 4.0. Jak przebiega ewolucja krajowego sektora w stronę nowych motorów wzrostu?
https://secure.sitebees.com/file/attachment/2006561/1/Pekao_meble_raport+specjalny.pdf
16. Polskie Meble. Inwestycje dla Polski. Grupa Polskiego Funduszu Rozwoju.
https://www.paih.gov.pl/files/?id_plik=30887
17. Polskie Meble Outlook 2022, Ogólnopolska Izba Gospodarcza Producentów Mebli
<http://oigpm.org.pl/art/files/380>
18. Polski Rynek sportu. Wyzwania, wpływ społeczno-gospodarczy, trendy. Polski Instytut ekonomiczny, Warszawa, sierpień 2019
19. Precedence Research, Recently Announced Report on Semiconductor Market – Global Industry Analysis, Size, Share, Growth, Trends, Regional Outlook, and Forecast 2021 to 2030
20. Projektowanie zrównoważone. „SMART PANEL II – badania jakościowe i analizy na potrzeby Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania”. Poddziałanie 2.4.2 PO IR „Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji”. Centrum Badań Marketingowych INDICATOR Sp. z o.o., IBC GROUP Central Europe Holding S.A., Politechnika Białostocka, 2021
21. Raport e-commerce: perspektywa pracowników branży. Semcor.pl 2020
https://semcore.pl/wp-content/uploads/2021/09/SEMCORE_raport2021.pdf
22. Raport końcowy. Ocena funkcjonowania Sektorowych Rad ds. Kompetencji, Kraków 2020 <https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/RAPORT-KOCOWY---Sektorowe-Rady-Kompetencji.pdf>
23. Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2020 r., Narodowy Bank Polski, Warszawa wrzesień 2021
24. Rekordowy rok dla polskich producentów mebli, Ogólnopolska Izba Gospodarcza Producentów Mebli <http://oigpm.org.pl/867/rekordowy-rok-dla-polskich-producentow-mebli>
25. Rocznik Statystyczny Przemysłu. GUS 2020
<https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/5/14/1/rocznik-statystyczny-przemyslu-2020-ostat.pdf>
26. Rocznik Statystyczny Przemysłu. GUS 2021
<https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/5/15/1/rocznik-statystyczny-przemyslu-2021.pdf>
27. Sector skills councils in international perspective: in search of best practice. Human Resources Development Council (HRDC), Pretoria, wrzesień 2015

28. Sektorowe Ramy Kwalifikacji dla sektorów (Ramy dostępne na stronie <https://kwalifikacje.edu.pl/baza-wiedzy/publikacje/>):
- a. Górnictwa
 - b. Nieruchomości
 - c. Rolnictwa
 - d. Energetyki
 - e. Zdrowia publicznego
 - f. Motoryzacji
 - g. Przemysłu chemicznego
 - h. Handlu
 - i. Przemysłu Mody
 - j. Usług Rozwojowych
 - k. Budownictwa
 - l. Sektora Bankowego
 - m. Sportu
 - n. Telekomunikacji
 - o. Turystyki
 - p. Informatyki
29. Słabnie popyt krajowy, wzrasta rola eksportu. Santander <https://www.santander.pl/fileserver/item/1510719>
30. Strony internetowe Sektorowych Rad ds. Kompetencji:
- a. <http://rada.pracodawcyrp.pl/>
 - b. <http://srkbud.zzbudowlani.pl/>
 - c. <https://rada.wib.org.pl/>
 - d. <http://pracodawcyturystyki.pl/>
 - e. <http://radasektorowa-motoryzacja.pl/>
 - f. <http://www.modakompetencje.prywatni.com.pl/>
 - g. <https://srit.radasektorowa.pl/>
 - h. <https://srk-odzysk.kig.pl/>
 - i. http://rada-zywnosc.pfpz.pl/strona-glowna-17084?lang_id=191
 - j. <https://sektorowaradanub.pl/>
 - k. <https://radasektorowa-komunikacja.pl/>
 - l. <https://rada-gws.ios.edu.pl/>
 - m. <https://radasektorowa-chemia.pl/>
 - n. <http://rada-przemyslu-lot-kos.pl/>
 - o. <http://sektorowarada-handel.kigcp.pl/>
 - p. <https://www.rada.pifs.org.pl/>
 - q. <https://srtcb.radasektorowa.pl/>
31. Studium „Zestawienie przedmiotów rekomendowanych dla studiów odpowiadających na potrzeby sektora kosmicznego w Polsce” sektorowa Rada ds. Kompetencji Sektor

Lotniczo-Kosmiczny, Gdańsk, marzec 2022 <http://rada-przemyslu-lot-kos.pl/resources/2022/05/1-2022-04-06-raport-9-zestawienie-przedmiotow-rekomendowanych-dla-studiow-odpowiadajacych-na-potrzeby-sektora-kosmicznego-w-polsce.pdf>

32. Transformacja energetyczna w Polsce edycja 2022. Forum energii, Warszawa, kwiecień 2022
33. TSMC in Early-Stage Contact With Germany About Potential Plant, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-12-11/tsmc-in-early-stage-contact-with-germany-about-potential-plant>
34. Ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji z dnia 16 listopada 2018 (Dz.U.2018.2153) z późniejszymi zmianami.
35. Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju Dz. U. 2019 poz. 1572